אידישע וואָרט
THE ISRAELITE PRESS

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

וועטער: וואלקנדיק, מילדער

זון אויפגאנג — 7.24
זון אונטערגאנג — 4.17

דער איינציקער אידישער צייטונג אין מערב קאנאדא עסטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאג

יעדן טאג

מיטוואך, כז׳ כסלו, תרצ״ת.

דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג

Published Daily except Saturday and Sunday.

Vol. 20, No. 278. Winnipeg, Wed. Dec. 17, 1930.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

איינשטיין וועט זיך אפשר מער ניט צוריקקערן קיין דייטשלאנד

אויב היטלעריסטן וועלן באהערשן דייטשלאנד, ווי עס זעט אויס צו זיין מעגלאך, וועט ער פארבלייבן אין די פאראייניקטע שטאטן אויף שטענדיק

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

בערלין, דעצ. 17 (איטא). — פראס. איך זיין ארבעט, ביז די לאנע אין דייטשלאנד איינשטיין וועט אפשר פאר־בלייבן אין די פאראייניקטע שטאטן אויף שטענדיק, אויב די היטלעריסטן זאלן באהערשן דייטשלאנדס פאליטיק, ווי עס זעט אויס צו זיין מעגלאך.

אזוי ווערט באהויפטעט דאס אין די קרייזן וואס וויסן גוט איינשטיינס פלענער.

אויף דער אנפראגע פון דער אידישער טעלעג. אגענטור, האט דר. ברוצקוס, פון "ארט", וועלכער איז איינשטיינס פריינט און וועלכער האט געבראכט איינשטיינען קיין לאנדאן צו אדרעסירן אן ארט־אזע ראדיא, דערקלערט, אז דער קלאנג קאן זיין ריכטיק. איינשטיין, דערצעלט דר. ברוצקוס, האט אים געזאגט, אז ער וואלט בעסער באזעצט זיך ערגעץ אין א רואיקן פראנצויזישן דערפל אין טאג דאנטן רר־ריסטן באהערשן דאס לאנד.

אמעריקאנער אידן וועלן פארזעצן הילף ארבעט אין אייראָפּע, דער־קלערט דר. בערנארד קאָהן

ניוארק, דעצ. 17 (איטא). — דר. בערנארד קאהן, אייראָפּייאישער דירעק־טאר פון דזשאינס דיסטריביושן קאמי־טע, און דר. יוסף רעזנע, דירעקטאר פון׳ם אגרא־דזשאינט אין סאוועט רוסלאנד, האבן זיך געזעצט אויפ׳ן שיף אויס׳ן וועג צוריק קיין אייראָפּע נאך א קורצן באזוך אין אמעריקע.

בעת זיי האבן דא פאבראכט, האבן זיי פארהאנדלט מיט די אנגעזעענסטע אמע־ריקאנער אידישע פיליאנטראָפּן וועגן די מעגלאכקייטן אנצופירן ווייטער די דזשאינט הילף ארבעטן אין אייראָפּע, ניט נעקוקט אויף דעם אלוועלטלאכן עקאָנא־מישן קריזיס.

דר. קאהן, פאר זיין אָפּפאר, האט דערקלערט:

"איך רעכן אז מיין באזוך דא איז נע־ווען דערפאלגרייך, ווייל איך האב דא באמערקט, אז מען האלט דא אן דעם אינטערעס צו אייראָפּע און אירע פראבלעמען אפילו דורך די איצטיקע שווערע צייטן".

מעקס שטיינקאָפּ דער־ציילט וועגן האנדלס אויסזיכטן אין אריענט

מעקס שטיינקאָפּ

אז קאנארער געשעפטסלייט וואלטן געדארפט אָפּטער באזוכן יאפאן און כי־נע און בעסער אויסנוצן די דארטיקע גע־לעגנהייטן פאר קאנארער האנדל, איז די מיינונג פון מעקס שטיינקאָפּ, וועלכער האט זיך נאר וואס צוריקגעקערט פון א באזוך אין יענע לענדער, ווי א מיטגליד פון דער רעלענאצייע געשיפט אהין פון קאנאדער האנדלס קאמער.

יאפאן, זאגט ער, איז א גוטער קונה פאר וויין, פלייש און מילכיקס פּראדוק־טן. כינע האט איצט אינערלאכע שווע־ריקייטן, אבער די קאנאדער האנדלס אויסזיכטן זיינען דאך גוואלדיק גרויס.

מר. שטיינקאָפּ וועט באריכטן פון זיי־נע איינדרוקן פון׳ם אריענט אויף א לאנ־ד׳שן קאנצערט פון׳ם בארד אף טרייד שארגן (דאנערשטאג), דעצעמבער 18טן, אין ראיאל אלעקסאנדרא האטעל.

מעקס שטיינקאָפּ

היינט עפענטלאכע גראדואירונג פיי־ערונג אין תלמוד־תורה

היינט (מיטוואך) 7.30 אוונט ווערט אין גרויסן תלמוד־תורה זאל געפייערט די גראדואירונג פון קינדער פון תלמוד תורה מיט א רייכן קאנצערט פראגראם און א שיינער גראדואירונגס צערעמאניע.

דאס פראגראם פון׳ם אוונט וועט זיין: 1. קינדער־גארטן קאנצערט; 2. פאר־שטעלונג אין דריי אקטן פון שלום עלי־כם׳ס "חנוכה געלט", און 3. גראדואי־רונג צערעמאניע.

בעת דער צערעמאניע וועלן אויסגע־טיילט ווערן די דיפּלאמען צו די קינדער וואס גראדואירן און אויך די סקאלארשיפּס פון׳ם בראנפמאן סקאלערשיפּ פאנד ($150) צו די אויסגעצייכנטע קינ־דער.

באגריסונג רעדעס וועלן דערנאך גע־האלטן ווערן.

ארבעטסלאָזיקייט אין ענגלאנד האלט נאך אין וואקסן

לאנדאן, דעצ. 17. — די ארבעטסלאָ־זיקייט וואקסט נאך ווייטער אין ענגלאנד. פאר דער וואך וואס האט זיך פארענדיקט דעצ. 8טן זיינען פארצייכנטערירט געווארן 2,306,962 ארבעטסלאָזע, — אויף 1,323 מער ווי די פארגאנגענע וואך און אויף 997,458 מער ווי די זעלבע וואך לעצטן יאר.

שרעקלאכע זאוועלכעס אין פּוילן

ווארשע, פּוילן, דעצ. 17. — א שטאר־קער שניי־שטורעם האט פארקריפּלט די באוועגונג פון פערציק באנען אין מזרח פּוילן.

אין דעם דארף קריסטי זיינען 29 גע־ביידעס פארברענט געווארן. צוליב דעם שווערן שניי־שטורעם זיינען די פרייווי־ליקע פייער לעשער געווען הילפלאָז צו קאָנטראָלירן די שריפה. די טעלעפאָן און טעלעגראף פארבינדונגען זיינען אין א סך פונקטן איבערגעריסן געווארן.

ברויט־דרייווער צעברעכט א פוס פאלנדיק פון וואָגן

חיים לעוי, א דרייווער פאר דער בוק־וואלר עלעקטריק בעקעריי, איז פארנדיק אויף זיין וואָגן, אויף גלענוואוד קרעסענט, נעכטן ארום 3 אזייגער בייטאג, ארונטער געפאלן פון וואָגן, און ער האט זיך צע־ברוכן א פוס.

ער ליגט איצט אין סט. דזשאזעפס האספיטאל.

חנוכה יום־טוב אין ת״ת מארגן

מארגן (דאנערשטאג), וועט אין תל־מוד תורה דורכגעפירט ווערן א חנוכה פייערונג פאר ד׳ טאג־שול קינדער, פון 3 ביז 5 נ. מ.; פאר די קינדער פון די אוונט־קלאסן, פון 5 ביז 7 נ. מ.

2 ארבעטסלאָזע כיטרעווען איבער די פּאָליציי

האליפאקס, נ. ס., דעצ. 17. — ווען צוויי ארבעטסלאָזע זיינען געכטן גע־קומען צו דער פּאָליציי און געבעטן א צעל אויף איבערנעכטיקן, האט די פאר־ציי זיי געהייסן גיין זייער וועג. יענע זיינען דאן אוועק אין א רעסטאָראן, האבן אָפּגענעמען א גוטע וועטשערע און דערנאך, צו בענשן, געבעטן מען זאל זיי ארעסטירן, ווייל זיי האבן ניט מיט וואס צו באצאלן.

די פּאָליציי האט שוין איצט במילא ניט געקאָנט העלפן. די צוויי ארבעטס־קאזן, ווערכע מען האט ניט געוואלט געבן קיין נאכט־לענער ווען זיי זיינען געווען הונגעריק, האט מען איצט אריינגענומען זאטערהייט.

ארב. רינג פ. ט. שול באאזער

דער באאזער לטובת דער ארבעטער רינג פרייהייט טעפאל שול עפנט זיך זונטאג, דעם 28טן דעצעמבער און וועט אנהאלטן ביז פרייטאג דער 2טן יאנוואר, יעדן אוונט וועלן פארקומען טענץ, וועלן סער ווירט ווערן וועשעערעט און געפלעט ווערן ווערטפולע זאכן.

ביי דעם באאזער וועט אויף אראנזשירט ווערן די טראדיציאנעלע יעראלאכע אויס־שטעלונג פון ארבעטן פון שול קינדער..

קאפע אין טראנסקאנא באריכט געווארן

אן איינזאטער באנדיט איז אריינגע־קומען דיינסטאג נאך האלבער נאכט, אין סאוטגיינס קאפע, באנד סטריט, טראנס־קאנא, פונקט אין דער צייט ווען פיליפּ געלער, דער איינגנטימער, האט געצייטלט זיין טאג לייזונג.

סטראשנדיק דעם איינגנטימער מיט א רעוואלווער, האט־דער באנדיט פארלאנגט די גאנצע סומע, פון ארום דריי הונדערט דאלאר, און ער איז פארשוואונדן געווא־רען אין דער פינסטערניש פון דער נאכט.

קאמיסיע הייסט נוט אי־מיגראציע אפשטעל

וואשינגטאן, ד. ק., דעצ. 17 (איטא). די הויז קאמיסיע האט דא נעכטן גוטגע־הייסן דעם געזעץ פּראיעקט צו פארבאטן איינגאנגן די אימיגראציע אויף צוויי יאר צייט. אן אויסנאם ווערט בלויז געשאפן פאר נאענטע קרובים פון אמעריקאנער געזעצלאכע איינוואוינער, וועלכע וועלן אריינגעלאזן ווערן ביז האלב פון די עק־זיסטירנדיקע קוואטעס וועלן אויסגעשעפּט ווערן.

שאפן געלט פאר פרידמאן פאנד

מרס. ב. טאוו און מרס. ח. ס., האבן געזאמלט צוויי אן איינענעם קריין די סומע פון $37.50, פאר דעם "פריד־מאן פאנד", וואס ווערט איצט אנגעפירט אין ווינניפּעג, כדי צו באצאלן זיינע חר־בות, און אים רעטן פון דעפּארטאציע.

די פרויען האבן אויסגעגעבן דאס געלט צום אירשי אזמיגראנטן הילף פאר איין אין ווינניפּעג, און זיי האבן דערפאר געקראגן א קבלה.

בני־ברית חנוכה אוונט קומענ־דיקן מאנטאג

די בני ברית לאדזש וועט דורכפירן א חנוכה־אוונט, קומענדיקן מאנטאג אין טראוולערס בילדינג.

ראביי פרענק סאוועטן פארבאנד ווערט איצט אנגעפירט אן אטאקע אויף ריקאוון פאר. זיין פריעדריך אפּנויג, און עס איז זייער ווארשיינלאך, אז דאס זאל פירן צו זיין "רעזיגנאציע". ווער עס וועט פארגעמען זיין הויכן פּאסטן איז דערווייל ניט באוואוסט, כאטש מען גלויבט, אז סטאלין האט שוין אנגעצייכנט זיין יורש.

ריקאוו, וועלכער האט מיט טאמסקין און אוליאנאוון אויף דעם לעצטן אל־סאוועטישן קאנגרעס געשלאגן זיך על־חטא פאר זיינע פריעריקע זינד, איז פארבליבן אויף זיין פּאסטן, בעת זיינע חברים זיינען פארטריבן געווארן. איצט אבער, זעט עס אויס, אין די קאמנינס־טישע פארטיי אנטשלאסן אפּצוטאמען פון וועגן יעדן שטיין פון אפּזאוויצע, ווי א מי־טעל צו דערגרייכן די בעסטע רעזולטא־טען פון׳ם 5־יאריקן פּלאן.

הדסה גאסט היינט ביי לאג־טשעאן

מרס. טאמאס מייערס, באקאנטע אמעריקאנער הדסה פירערן, פון סענט־פאול, מינ., איז דער אפיציעל איינגע־לאדענער גאסט, וואס אדרעסירט היינט, 12.30 נ. מ., דעם הדסה 10־דאלאר לאנטשעאן, אין ראיאל אלעקסאנדרא האָ־טעל.

ארום 225 פרויען, באריכטיקט צו באטייליקן זיך אין דעם לאנטשעאן, זיי־נען ביז נעכטן פארגעגעטרירט געווארן.

ניו דזשווירסי ריכטערס אורטייל אנולירט דעם פּראָהיבישאָן געזעץ

ריכטער פון פעדעראלן געריכט באפרייט אנגעקלאגטע אין ברעכן דעם פּראָהיבישאָן געזעץ, ווייל ער איז ניט דורכגע־פירט געווארן קאָנסטיטוציאָנעל

ניוארק, נ. דזש., דעצ. 17. — פעדע־ראלער ריכטער וויליאם קלארק האט דא נעכטן דערקלערט דעם 18טן אמענדמענט פאר ניט גילטיק, אויפ׳ן גרונט וואס ער איז ראטיפיצירט געווארן ניט לויט דער געהעריקער קאנסטיטוציאָנעלער פּראָצעס דורך.

דער ריכטער האט אריינגעגעבן זיין אורטייל אין פארבינדונג מיט׳ן פּראָצעס פון ו. ה. ספּרינג און וו. ג. האוואי, אנ־געקלאגט אין באזיגן אין טראנספּארטירן ביר. אייניקע פון די בעסטע אדווקאטן פון לאנד האבן פארטיידיקט די אנגע־קלאגטן. דער ריכטער האט אריינגעגעבן דעם אורטייל, וואס האט באפריידט די אנ־געקלאגטע.

די ריכטיקע פּראָצעדורע צו ראטיפיצירן אן אמענדמענט צו דער קאָנסטיטוציע איז דורך א קאָנסטיטוציאָנעלער קאָנווענשאָן, דערווייל׳ס פון׳ם פאלק, און ניט דורך דער אפּשטימונג אין לעגיסלאטורן פון דריי־צון סופרים קאורט.

דריי באן אָנגעשטעלטע געטויט אין ס. פּי. אר. באן קאטאסטראָפע ארום קילאלי, מאסק.

ברענדאן, מאנ., דעצ. 17. — 3 מענשן זיינען געטויט געווארן און אכט זיינען לייכט פארוואונדעט געווארן נעכטן ארום 5.20 נ.מ., ווען צוג נו. 60, צווישן רע־דזשיינע און ברענדאן, איז אראָפּ פון די רעלסן ארום א מייל וועסט פון קילאלי, מאסק. די אורזאכן פון׳ם אומגליק זיינען נאָך ניט באקאנט.

די אומגעקומענע זיינען: אינזשענער ה. סטיוענסאן, פייערמאן דזש. א. ענגע־די און פאסט קלערק וו. ה. לעמאן. די פארוואונדעטע זיינען געווען דריי באן אנגעשטעלטע און פינף פּאסאזשיר.

דער לאקאמאטיוו מיט דריי פון די פיר וואגאנען פון וועלכע דער צוג איז באַ־שטאנען זיינען אומגעווארפן געווארן. בלויז דער עקספּרעס וואגאן איז געבליבן שטיין גלייך, מיט די רעדער איינגע־גראבן אין וועג־בעט.

דער עסטעוואגן צוג וואס איז אנגעקו־מען ארום יענער צייט קיין בערענדאן, איז גלייך אָפּגעשיקט געווארן פון דאנען מיט מענשן צום פּלאץ פון׳ם אומגליק.

קילאלי איז ארום 164 מייל וועסט פון בערענדאן.

פּאסאזשירן פון "פּולאסקי" קו־מען מארגן

די פּאסאזשירן פון דער שיף "פּולאס־קי", פון דער באלטיק אמעריקא ליניע, ווערן דערוואַרטעט אין ווינניפּעג מארגן (דאנערשטאג), 8.45 פרי, מיט דער סי. עו. אר.

באריכט פון מאָסקווע אז אלעקסיי ריקאָוו האלט ביים פאלן

מאסקווע, דעצ. 16. — דא דערוואַרט מען א נייע גרינדלאכע איבערטרייסלונג אין די הויכע סאוועטישע ספערן, וואס וועט זייער מעגלאך פירן צום פאל פון אלעקסיי ריקאוו, פּרעזידענט פון׳ם ראט פון פאלקס קאמיסארן (פּרעמיער מי־ניסטער), וועלכער האט אויף דעם דא־זיקן פּאסטן גע׳ירשנ׳ט לענינען און האט דעם פּאסטן אנגעהאלטן זינט לענינס טויט.

ראביי פּרענק סאוועטן פארבאנד ווערט איצט אנגעפירט אן אטאקע אויף ריקאוון פאר. זיין פריעריקן אפּנויג, און עס איז זייער ווארשיינלאך, אז דאס זאל פירן צו זיין "רעזיגנאציע". ווער עס וועט פארגעמען זיין הויכן פּאסטן איז דערווייל ניט באוואוסט, כאטש מען גלויבט, אז

ארבעטער וואָס האָבן באנוצט גוואלד מיטלען אין נס־ציונה פארדאמט

ירושלים דעצ. 17 (איטא). — א פאר־דאמונג קגן די גוואלד־מיטלען באנוצט מצד איינעם ארבעטער קגן די קאלאר־ניסטן אין נס־ציונה איז אויסגעדריקט געווארן אין א פאראייניקטער דערקלערונג ארויסגעגעבן פון די עקזעקוטיווען פון דער אידישער אגענטור און פון׳ם ווע־לאומי.

אין דער דערקלערונג ווערט געזאגט, אז אזעלכע טרויעריקע פאסירונגען טאָרן בשום אופן ניט איבערגע׳חזר׳ט ווערן, און עס וועלן דערקלערט, אז דאס אלגע־מיינע פּובליקום, און באזונדערס די אר־גאניזירטע ארבעטערשאפט מוזן באקעמפן אזעלכע פאסירונגען.

א דערקלערונג ארויסגעגעבן פון די אר־בעטער פון נס־ציונה צייגט אז, אז די בריטישע פּאליציי אפּטיילונג וואס וועט איצט געהאלטן אין דער קאלאניע קאסט אפ די קאלאניסטן מער ווי זיי וואלטן גע־ווארפט באצאלן פאר צוועלף טעג אר־בעט. זיי, די קאלאניסטן, פּרובירן דורך גוואלד מיטלען פארשטומען דעם פּראָ־טעסט פון די הונגעריקע אידישע ארבע־טער, אבער די פראגע פארבלייבט אן ערנסטע, און זי פאדערט א באלדיקע לייזונג.

אמעריקאנער האנדל גע־פאלן זינט לעצטן יאר

וואשינגטאן, ד. ק., דעצ. 17. — די פאראייניקטע שטאטן האבן געראטן א געוואלטיגן אויסלענדישן האנדל באלאנט אין נאוועמבער אויף איבער 84 מיליאן דאלאר. די עקספּארטן פאר׳ן חודש האבן באטראָפן 289 מיליאן דאלאר, און די אימפּארטן, קארנע 205 מיליאן דאלאר. דעם זעלבן חודש לעצטן יאר האבן די עקספּארטן באטראָפן 442 מיליאן דאלאר פאר די 11 חדשים וואס האבן זיך אויסגעלאזט אין דער קאלאניע קאסט אפ די קאלאניסטן מער ווי זיי וואלטן גע־ווארפט באצאלן פאר צוועלף טעג ארבעט. זיי, די קאלאניסטן, פּרובירן דורך גוואלד מיטלען פארשטומען דעם פּראָ־טעסט פון די הונגעריקע אידישע ארבע־טער אין נס־ציונה פארלייבט אן אויסגעגעבן פון׳ם ווע־לאומי.

2 ארבעטסלאָזע כיטרעווען איבער די פּאָליציי

האליפאקס, נ. ס., דעצ. 17. — ווען צוויי ארבעטסלאָזע זיינען געכטן גע־קומען צו דער פּאָליציי און געבעטן א צעל אויף איבערנעכטיקן, האט די פאר־ציי זיי געהייסן גיין זייער וועג. יענע זיינען דאן אוועק אין א רעסטאָראן, האבן אָפּגענעמען א גוטע וועטשערע און דערנאך, צו בענשן, געבעטן מען זאל זיי ארעסטירן, ווייל זיי האבן ניט מיט וואס צו באצאלן.

די פּאָליציי האט שוין איצט במילא ניט געקאָנט העלפן. די צוויי ארבעטס־קאזן, ווערכע מען האט ניט געוואלט געבן קיין נאכט־לענער ווען זיי זיינען געווען הונגעריק, האט מען איצט אריינגענומען זאטערהייט.

ארב. רינג פ. ט. שול באאזער

דער באאזער לטובת דער ארבעטער רינג פרייהייט טעפאל שול עפנט זיך זונטאג, דעם 28טן דעצעמבער און וועט אנהאלטן ביז פרייטאג דער 2טן יאנוואר, יעדן אוונט וועלן פארקומען טענץ, וועלן סער ווירט ווערן וועשעערעט און געפלעט ווערן ווערטפולע זאכן.

ביי דעם באאזער וועט אויף אראנזשירט ווערן די טראדיציאנעלע יעראלאכע אויס־שטעלונג פון ארבעטן פון שול קינדער..

קאפע אין טראנסקאנא באריכט געווארן

אן איינזאטער באנדיט איז אריינגע־קומען דיינסטאג נאך האלבער נאכט, אין סאוטגיינס קאפע, באנד סטריט, טראנס־קאנא, פונקט אין דער צייט ווען פיליפּ געלער, דער איינגנטימער, האט געצייטלט זיין טאג לייזונג.

סטראשנדיק דעם איינגנטימער מיט א רעוואלווער, האט־דער באנדיט פארלאנגט די גאנצע סומע, פון ארום דריי הונדערט דאלאר, און ער איז פארשוואונדן געווא־רען אין דער פינסטערניש פון דער נאכט.

קאמיסיע הייסט נוט אי־מיגראציע אפשטעל

וואשינגטאן, ד. ק., דעצ. 17 (איטא). די הויז קאמיסיע האט דא נעכטן גוטגע־הייסן דעם געזעץ פּראיעקט צו פארבאטן איינגאנגן די אימיגראציע אויף צוויי יאר צייט. אן אויסנאם ווערט בלויז געשאפן פאר נאענטע קרובים פון אמעריקאנער געזעצלאכע איינוואוינער, וועלכע וועלן אריינגעלאזן ווערן ביז האלב פון די עק־זיסטירנדיקע קוואטעס וועלן אויסגעשעפּט ווערן.

שאפן געלט פאר פרידמאן פאנד

מרס. ב. טאוו און מרס. ח. ס., האבן געזאמלט צוויי אן איינענעם קריין די סומע פון $37.50, פאר דעם "פריד־מאן פאנד", וואס ווערט איצט אנגעפירט אין ווינניפּעג, כדי צו באצאלן זיינע חר־בות, און אים רעטן פון דעפּארטאציע.

די פרויען האבן אויסגעגעבן דאס געלט צום אירשי אזמיגראנטן הילף פאר איין אין ווינניפּעג, און זיי האבן דערפאר געקראגן א קבלה.

בני־ברית חנוכה אוונט קומענ־דיקן מאנטאג

די בני ברית לאדזש וועט דורכפירן א חנוכה־אוונט, קומענדיקן מאנטאג אין טראוולערס בילדינג.

ראביי פרענק סאוועטן פארבאנד ווערט איצט אנגעפירט אן אטאקע אויף ריקאוון פאר. זיין פריעריקן אפּנויג, און עס איז זייער ווארשיינלאך, אז דאס זאל פירן צו זיין "רעזיגנאציע". ווער עס וועט פארגעמען זיין הויכן פּאסטן איז דערווייל ניט באוואוסט, כאטש מען גלויבט, אז

ריבער פון באנק אף מאָנטרעאל אין די הענט פון פּאָליציי

לעצטן פרייטאג האבן זיי באַרויבט די באנק אף מאָנטרעאל, לאנאן עוועניו ברענטש, און היינטיקן פרייטאג וועלן זיי שוין זיצן פאר׳משפט הינטער די גראטעס. אויב זיי וועלן געפונען ווערן שולדיק, וויפל צייט זיי וועלן דארפן זיצן, וועלן זיי אויסגעפינען מארגן אין גערישט.

די פיר ריבער זיינען: "מידרש" קראס, יורדזשין דזשעקאוו, ווייליאם בענ־זער און מייק ביהון. זיי האבן זיך נעכטן אלע מודה געווען אין פּאָליציי געריכט, אז זיי האבן באַרויבט די אוי־בענדערמאנטע באנק, לעצטן פרייטאג, אויף דער סומע פון $9-061,50.

לויט דער פּאָליציי, איז שוין א גרויס סע סומע געלט געפונען געווארן, און די באנדיטן וועלן איצט אויסזאגן וואו זיי האבן באהאלטן דעם באלאנט פון דער באַרויבטער סומע. די גע׳נג׳עטע לייסנס פלאטע וואס זיי האבן גענוצט פאר דעם אוטאָמאָביל, אין וועלכן זיי זיינען אנטלאָפן, איז געפונען געווארן אויף דעם פינפטן שטאק אין א געבייד־ע אויף גרייהעם עוועניו, וואו איינער פון די געגנסטערס איז געווען באשעפטיקט.

חוץ די פיר חברה לייט, האט איצט די פּאָליציי אין אירע הענט נאך א צאל געגנסטערס, שולדיקע אין פארשיידענע רויבעריי־ען אין שטאט. זיי וועלן די טעג נע׳משפט ווערן.

דער אידישער גאָווערנאָר דזשענעראל פון אוסטראליע

סער אייזעק אלפּערד אייזעקס, הויפּט ריכטער פון אוסטראליע, וועמעס באשטי־מונג צום פּאסטן פון גאָווערנאָר־דזשע־נעראל פון אוסטראליע איז גוטגעהייסן געווארן פון׳ם בריטישן פארלאמענט, ווערט געבראכענער אוסטראליער צו פאר־נעמען דעם פּאסטן.

ארבעטסלאָזיקייט אין ענגלאנד האלט נאך אין וואקסן

לאנדאן, דעצ. 17. — די ארבעטסלאָ־זיקייט וואקסט נאך ווייטער אין ענגלאנד. פאר דער וואך וואס האט זיך פארענדיקט דעצ. 8טן זיינען פארצייכנטערירט געווארן 2,306,962 ארבעטסלאָזע, — אויף 1,323 מער ווי די פארגאנגענע וואך און אויף 997,458 מער ווי די זעלבע וואך לעצטן יאר.

שרעקלאכע זאוועלכעס אין פּוילן

ווארשע, פּוילן, דעצ. 17. — א שטאר־קער שניי־שטורעם האט פארקריפּלט די באוועגונג פון פערציק באנען אין מזרח פּוילן.

אין דעם דארף קריסטי זיינען 29 גע־ביידעס פארברענט געווארן. צוליב דעם שווערן שניי־שטורעם זיינען די פרייווי־ליקע פייער לעשער געווען הילפלאָז צו קאָנטראָלירן די שריפה. די טעלעפאָן און טעלעגראף פארבינדונגען זיינען אין א סך פונקטן איבערגעריסן געווארן.

ברויט־דרייווער צעברעכט א פוס פאלנדיק פון וואָגן

חיים לעוי, א דרייווער פאר דער בוק־וואלר עלעקטריק בעקעריי, איז פארנדיק אויף זיין וואָגן, אויף גלענוואוד קרעסענט, נעכטן ארום 3 אזייגער בייטאג, ארונטער געפאלן פון וואָגן, און ער האט זיך צע־ברוכן א פוס.

ער ליגט איצט אין סט. דזשאזעפס האספיטאל.

מעקס שטיינקאָפּ דער־ציילט וועגן האנדלס אויסזיכטן אין אריענט

מעקס שטיינקאָפּ

אז קאנארער געשעפטסלייט וואלטן געדארפט אָפּטער באזוכן יאפאן און כי־נע און בעסער אויסנוצן די דארטיקע גע־לעגנהייטן פאר קאנארער האנדל, איז די מיינונג פון מעקס שטיינקאָפּ, וועלכער האט זיך נאר וואס צוריקגעקערט פון א באזוך אין יענע לענדער, ווי א מיטגליד פון דער רעלענאצייע געשיפט אהין פון קאנאדער האנדלס קאמער.

יאפאן, זאגט ער, איז א גוטער קונה פאר וויין, פלייש און מילכיקס פּראדוק־טן. כינע האט איצט אינערלאכע שווע־ריקייטן, אבער די קאנאדער האנדלס אויסזיכטן זיינען דאך גוואלדיק גרויס.

מר. שטיינקאָפּ וועט באריכטן פון זיי־נע איינדרוקן פון׳ם אריענט אויף א לאנ־ד׳שן קאנצערט פון׳ם בארד אף טרייד שארגן (דאנערשטאג), דעצעמבער 18טן, אין ראיאל אלעקסאנדרא האטעל.

מעקס שטיינקאָפּ

היינט עפענטלאכע גראדואירונג פיי־ערונג אין תלמוד־תורה

היינט (מיטוואך) 7.30 אוונט ווערט אין גרויסן תלמוד־תורה זאל געפייערט די גראדואירונג פון קינדער פון תלמוד תורה מיט א רייכן קאנצערט פראגראם און א שיינער גראדואירונגס צערעמאניע.

דאס פראגראם פון׳ם אוונט וועט זיין: 1. קינדער־גארטן קאנצערט; 2. פאר־שטעלונג אין דריי אקטן פון שלום עלי־כם׳ס "חנוכה געלט", און 3. גראדואי־רונג צערעמאניע.

בעת דער צערעמאניע וועלן אויסגע־טיילט ווערן די דיפּלאמען צו די קינדער וואס גראדואירן און אויך די סקאלארשיפּס פון׳ם בראנפמאן סקאלערשיפּ פאנד ($150) צו די אויסגעצייכנטע קינ־דער.

באגריסונג רעדעס וועלן דערנאך גע־האלטן ווערן.

רויבער פון באנק אף מאָנטרעאל אין די הענט פון פּאָליציי

לעצטן פרייטאג האבן זיי באַרויבט די באנק אף מאָנטרעאל, לאנאן עוועניו ברענטש, און היינטיקן פרייטאג וועלן זיי שוין זיצן פאר׳משפט הינטער די גראטעס. אויב זיי וועלן געפונען ווערן שולדיק, וויפל צייט זיי וועלן דארפן זיצן, וועלן זיי אויסגעפינען מארגן אין גערישט.

די פיר רויבער זיינען: "מידרש" קראס, יורדזשין דזשעקאוו, ווייליאם בענ־זער און מייק ביהון. זיי האבן זיך נעכטן אלע מודה געווען אין פּאָליציי געריכט, אז זיי האבן באַרויבט די אוי־בענדערמאנטע באנק, לעצטן פרייטאג, אויף דער סומע פון $9-061,50.

לויט דער פּאָליציי, איז שוין א גרויס סע סומע געלט געפונען געווארן, און די באנדיטן וועלן איצט אויסזאגן וואו זיי האבן באהאלטן דעם באלאנט פון דער באַרויבטער סומע. די גע׳נג׳עטע לייסנס פלאטע וואס זיי האבן געגנוצט פאר דעם אוטאָמאָביל, אין וועלכן זיי זיינען אנטלאָפן, איז געפונען געווארן אויף דעם פינפטן שטאק אין א געבייד־ע אויף גרייהעם עוועניו, וואו איינער פון די געגנסטערס איז געווען באשעפטיקט.

חוץ די פיר חברה לייט, האט איצט די פּאָליציי אין אירע הענט נאך א צאל געגנסטערס, שולדיקע אין פארשיידענע רויבעריי־ען אין שטאט. זיי וועלן די טעג נע׳משפט ווערן.

THE ISRAELITE PRESS The only Jewish Newspaper in Western Canada.

אידישע וואָרט

Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

א מארק וואָך פאַר ווייניפּעג

דער עקאָנאָמישער קריזיס וואָס קאַנאַדע, צוזאַמען מיט אַלע אַנדערע אינדוסטריעלע לענדער, מאַכן איצט דורך, זיינען אַ פּועל־יוצא פון געוויסע עקאָנאָמישע פאַקטאָרן, קענען וועלכע עס זיינען דערווייל קיין מיטלען ניט געפונען געוואָרן.

דער קריזיס ווערט אָבער פאַרשאַרפט דורך פּסיכאָלאָגישע טעמים. די שטימונג ביים עולם ווערט אַ געדריקטע, מען הערט אויף קויפן און מען הערט אויף פּראָדוצירן, וואָס וואַרפט אַרויס אַלץ גרעסערע און גרעסערע מחנות אַרבעטער אויף דער גאַס און וואָס פאַרערגערט אַזוי אַלץ מער די לאַגע.

אָט די געדריקטע שטימונג דאַרף און קאָן אין אַ געוויסער מאָס באַקעמפט ווערן. אַ פּאַנישע שטימונג מוז אויסגעמידן ווערן, און אַז דער עולם וועט האָבן צוטרוי אין מאָרגנדיקן טאָג, וועט שוין במילא די לאַגע ניט ווערן אַזוי שלעכט און עס וועלן גיכער קומען צוריק די גאָרמאַלע צייטן.

אין אַזאַ צייט שטרייַנגען זיך גוטע געשעפטסלייט באַזונדערס אָן צו דערמוטיקן דעם קונה צו קויפן, און צו האַלטן די קאַנאַלן פונ'ם מסחר אין אַ גוטן צושאַנד. ער טוט עס דורך אינטענסיווערע רעקלאַמעס און דורך פאַרשיידענע הנחות צום קונה.

ווען יעדער געשעפטסמאַן טוט עס אָבער בלויז פאַר זיך, קאָן ער ניט אויפטאָן פיל. — ער איז אַליין ניט בכוח צו באַקעמפן די געדריקטע שטימונג. אַ סך מער קאָן דערגרייכט ווערן, ווען דאָס ווערט געטאָן אויף אַ גרעסערן מיינשאַפטלאַכן, אָרגאַניזירטן אופן.

אַ היגער אידישער פאַבריקאַנט האָט דערפאַר פאַרגעשלאָגן אַ פּלאַן צו דער וויניפּעגער "באָרד אָף טרייד" צו אָרגאַניזירן אַ מאַרק וואָך אין וויניפּעג. — אַ פּלאַן וואָס איז שוין מיט דערפאָלג דורכגעפירט געוואָרן אין אַ צאָל שטעט אין די פאַראייניקטע שטאַטן און קאַנאַדע.

דער פּלאַן איז פון דער "באָרד אָף טרייד" גוטגעהייסן געוואָרן, און זיין דורכפיר אין לעבן היינענט איצט אָפּ אָן דער צוטימונג און מיטאַרבעט מערשאַפט פון די וויניפּעגער פאַבריקאַנטן און "האָלסיילערס", און אַנדערע נעוויסע קערפּערשאַפטן.

לויט דעם דאָזיקן פּלאַן וועט באַשטימט ווערן אַ יאָריד וואָך אין משך פונ'ם וויינטער (ניכער פון אַלץ אין פעברואַר), ווען אַלע סוחרים פון די פריערי פּראָווינצן און מערב אַנטאַריאָ וועלן איינגעלאַדן ווערן קיין וויניפּעג איינצוקויפן זיך פאַר'ן פרילינג. עס וועלן געמאַכט ווערן ספּעציעלע אַראַנזשמענטס מיט די איינבאַנען פאַר ביליקערע באַך־ביליעטן פאַר דער וואָך, און אפשר וועט די טראַנספּאָרטאַציע צו איינקויפער איינגאַנצן באַצאָלט ווערן פון די היגע פאַרקויפער. די צוגיינגעפאָרענע סוחרים וועלן דאָ זיין די געסט פון "באָרד אָף טרייד", און עס וועט געשיינקט ווערן באַזונדער אויפמערקזאַמקייט צו זייער באַקוועמלאַכקייט און פאַרווייַלונגען פאַר דער צייט וואָס זיי פאַרברייַנגען דאָ אין טאָראָנטאָ.

די היגע פאַבריקאַנטן אין האָלסיילערס וועלן האָבן אויסגעשטעלט זייערע סחורות דאָ אויפ'ן אָרט. באַגעגענענדיק זיך פּנים אַל פּנים מיט זיי־ערע קונים, אנשטאָט צו קומען מיט זיי אין באַרירונג בלויז דורך טראַוו־לערס און דורך מוסטערן פון זייערע סחורות. אויספאַרקויפן וועלן געמאַכט ווערן פאַר'ן בענעפיט פון די סוחרים, וואָס זוכן מציאות.

די היגע פאַבריקאַנטן און האָלסיילערס וועלן פאַר דער וואָך, נאַטיר־לאַך, האַלטן זייערע טראַוולערס דאָ אין שטאָט צו באַדינען זייערע קונים. דער רייזע הוצאות וואָס וועלן אַזוי איינגעגלאָך זיין ענגער צו דעקן די הוצאות וואָס זיי דאַרפן מאַכן צו אָרגאַניזירן די מאַרק־וואָך.

דער ענין לויגט זיך אַזוי זיכער פאַר די היגע פאַבריקאַנטן און האָל־סיילערס (צווישן וועלכע עס זיינען דאָ אַגב אַ גרויסע צאָל אידישע, פונקט ווי עס זיינען דאָ אַ סך אידן צווישן די סוחרים פון דער פּראָווינץ, ווערן דערוואַרטעט דאָ אין פאַל ווען אַזאַ מאַרק־וואָך זאָל דורכגעפירט ווערן).

און אַזאַ וואָך וועט העלפן צו דערהויבן די שטימונג, צו פאַרגרעסערן דעם האַנדל און אַזוי במילא אָפּשוואַכן די ווירקונג פונ'ם קריזיס און פאַר־קלענערן די אַרבעטסלאָזיקייט.

אַגב איז דער פּלאַן וויכטיק פאַר וויניפּעג דערפאַר, וואָס איר פּאָזי־ציע ווי אַ פאַבריקאַציע און האַנדלס צענטער ווערן, ווי עס ווערט באַהויפּ־טעט, ניט נעמען אָפּגעשאַצט פון די הענדלער פון די פריערי פּראָווינצן און מערב אַנטאַריאָ. — מאַקע דערפאַר, וואָס וויניפּעגער סוחרים טוען ניט גע־נוג צו באַקענען זיי מיט דער שטאָט פאַרשרייבן אויף די געביטן פון פאַב־ריקאַציע און מסחר.

צו אָרגאַניזירן די מאַרק וואָך, ווי מיר האָבן געזאָגט, איז נויטיק די מיטהילף און מיטאַרבעטערשאַפט פון די היגע פאַבריקאַנטן און סוחרים. די הייגע באַדע פון זיך לעצטנס געווענדעט צו זיי מיט אָנפראַגע בויגנס און מיט דער פראַגע, אויב זיי זיינען גרייט צו מאַכן די נויטיקע ביי־שטייערונגען, עס זעט אונז אויס, אַז זיי דאַרפן אָנכאַפּן זיך אָן דעם פּלאַן און העלפן מיט וואָס נאָר זיי קאָנען דורכצופירן אים מיט דערפאָלג, — דאָס וועט זיך זיי גוט באַצאָלן.

דער כינעזישער וויץ־מאַרק

די שולד פאַר דעם שווערן קריזיס אויפ'ן וויץ־מאַרק ווערט געוויינ־לאַך געוואָרפן אויף סאָוועט רוסלאַנד. וועלכע האָט נאָך יאָרן פון אָפּגעשלאָ־סענקייט אָנגעהויבן עקספּאָרטירן וויץ צום וועלט מאַרק, שאַפנדיק אַזוי די אַזוי גערופענע "אינפלאַציע".

דאָס איז באמת אַ גוואַלדיקע גוזמא. און די דאָזיקע הנחה האָט פאַק־טיש קיין שום גרונט ניט. אין בעסטן אָדער אין ערגסטן פאַל וועט סאָוועט רוסלאַנד דאָס יאָר אַראָפּשיטן אויפ'ן וועלט מאַרק עטלאַכע צענדליק מיליאָ־נען בושל וויץ. — דאָס הייסט, אַ סך וויניקער ווי דער אונטערשייד אינ'ם קאַנאַדער עקספּאָרט סורפּלוס צווישן אַ יאָר פון גערעטעניש און אומ־גערעטעניש.

די קריסישע וויץ לאַגע איז באמת אַ רעזולטאַט פון אַ גאַנצער רייע קאָמפּליצירטע פּאָליטישע און עקאָנאָמישע פאַקטאָרן. אויף דער לאַגע האָבן געווירקט. צווישן אַנדערע. סיי דער פאַקט וואָס יעדעס לאַנד באַזונדערס שטרייבט זיך אָן זינט דער מלחמה צו פאַרגרעסערן איר אייגענע תבואה פּראָדוקציע. און סיי דער עקאָנאָמישער קריזיס אין איראָפּע, וואָס האָט פאַרקלענערט די קויף־קראַפט פון דער באַפעלקערונג.

אין דער הינזיכט האָט אַ באַדייטנדיקע ראָל אויך קאָנטיק געשפּילט די אומרואיקע לאַגע אינ'ם אָריענט. באַזונדערס אין כינע, וואָו ס'איז דאָ אַ גאַנץ ברייטער מאַרק פאַר וויץ אונטער נאָרמאַלע באַדינגונגען.

די לאַגע אין כינע איז איצט עטוואָס רואיקער, און קאַנאַדע מאַכט שוין פאַרזוכן צו געווינען דעם דאָריטקן מאַרק, — אַ זאַך וואָס ווערט איצט פאַרלייכטערט דערמיט. וואָס די וויץ פּרייז זיינען אַזוי נידעריק, אַז זיי זיינען צוגענגלאַך אפילו פאַר דעם אָרימען כינעזישן געבראַוכער.

דער כינעזישער מאַרק פאַר וויץ האָט אַ גרויסע צוקונפט, ווען ער זאָל געהעריק אָנטוויקלט ווערן, און דער דאָזיקער מאַרק איז געענטער צו קאַנאַדע, ווי צו וועלכן ס'איז אייראָפּייאישן לאַנד. איינשליסנדיק סאָוועט רוסלאַנד.

און כינע מיט איר גוואַלדיקער באַפעלקערונג און באַשריינקטער טע־ריטאָריע קאָן פאַר זיך אַליין זיכער ניט פּראָדוצירן גענוג וויץ, וואָס ווערט געברויכט פון האַלב פון איר ריזיקער באַפעלקערונג.

צו דער אַקטועלער אַרבעט

פון ל. מאַצקין

אויף אַ זיצונג פון דער מאַנדאַט קאָ־מיסיע אין יאָר 1924, האָט דער באַקאַנ־טער ענגלישער פּאָליטיקער אַרמסבי גאָר געזאָגט, אַז דאָס שאַפן פון דער נאַציאָ־נאַלער אידישער היים מוז דורכגעפירט ווערן אין פאַרלויף פון צען יאָר. און אַזוי ווי דער דאָזיקער ענגלענדער אַנהערט צו די פריינט פון דער אויפלעבונג פון דעם אידישן פאָלק אין ארץ־ישראל, האָט זיין באַמערקונג שוין דאַמאָלסט געמאַכט אויף מיר אַ גרויסן רושם און דירעקט באַ־איינפלוסט מיין שפּעטערדיקע אַרבעט פאַר דעם קרן היסוד. די דאָזיקע מאָדנע וואָרטער האָבן באַזונדערס באַאומרואיקט וויל זיי האָט אַרויסגעזאָגט אַ פריינט, וועלכער פאַרשטייט אונזערע אידייע און קאָן גוט די ענגלישע פּסיכיק. עטוואָס שפּעטער האָט אַ צווייטער פאַרטרעטער פון דער ענגלישער רעגירונג, וועלכער רעכט זיך ניט צווישן אונזערע פריינט פון דער אידישער נאַציאָנאַלער היים, אין דער זעלבער באַנדאָטן קאָמיסיע שוין געוועזן וועגן דער פאַרוויקלאַונג וויי וועגן אַן עקספּערימענט. אַזאַ כאַראַק־טעריסטיק פון ענגלישע פאַרפליכטונגען, אין דער צייט פון דער שטאַרקסטער, פולשטענדיק פרידלאַכער אויגבוי טעמי־קייט אין ארץ־ישראל, איז שוין דאַמאָלסט אייגנטלאַך באַטראַכט געוואָרן אַז אַ סכ־נה. צו איז דאָס געווען אַ צויפעליקער אויסברוך אָדער אַן אָפּקלאַנג פון אַ גוט באַקאַנטער איינונג, וואָס הערשט אין די ענגלישע רעגירונגס קרייזן? ווי עס זאָל ניט זיין, האָבן די דאָזיקע צוויי דערקלערונגען באַדאַרפט אריינטראָג־נדיק פרידלאַכער אויגבוי טעמי־קייט אין ארץ־ישראל. אין שוין דאַמאָלסט אייגנטלאַך באַטראַכט געוואָרן אַז אַ סכ־נה. צו איז דאָס געווען אַ צויפעליקער אויסברוך אָדער אַן אָפּקלאַנג פון אַ גוט באַקאַנטער איינונג, וואָס הערשט אין די ענגלישע רעגירונגס קרייזן? ווי עס זאָל ניט זיין, האָבן די דאָזיקע צוויי דערקלערונגען באַדאַרפט אריינטראָג־נדיק פרידלאַכער אויגבוי טעמי־קייט אין ארץ־ישראל. אין שוין דאַמאָלסט אייגנטלאַך באַטראַכט געוואָרן אַז אַ סכ־נה. צו איז דאָס געווען אַ אָפּקלאַנג פון אַ גוט אויסברוך אָדער אַן אָפּקלאַנג פון אַ גוט באַקאַנטער איינונג, וואָס הערשט אין די ענגלישע רעגירונגס קרייזן? ווי עס זאָל ניט זיין, האָבן די דאָזיקע צוויי דערקלערונגען באַדאַרפט אריינטראָג־נדיק פרידלאַכער אויגבוי טעמי־קייט אין ארץ־ישראל. אין שוין דאַמאָלסט אייגנטלאַך באַטראַכט געוואָרן אַז אַ סכ־נה. צו איז דאָס געווען אַ

זינדיק בלוט

א העכסט שפּאַנענדער ראָמאַן פון דעם אידישן לעבן אין אַמעריקע

פון א. ר.

(פאָרזעצונג)

— דו ווייסט דאָך נישט וועמעס באַשטעלונג איך מיין ?

— צו די טימבל בראָדערס ! — ווייס איך שוין יאָ ?

דאָס מאָל האָט דער אַלטער אים געשוויגן. ער האָט אַרומגעשפּאַנט איבערן אַפּיס הין און צוריק און מיט אַמאָל האָט ער זיך א כאַפּ געטאָן, אז ער דאַרף גלייך פּטור ווערן פון בענדזשאַמין'ען... ער האָט געכאַפּט א קוק אויפ'ן זייגער: אַט, אַט וועט מען אָפּשטעלן די אַרבעט, איז אים מיט אַמאָל איינגעפאַלן :

— בענדזשאַמין — האָט ער אָנגעהויבן ווייך — דו וועסט מוזן צופאָרן גלייך צו די ברידער סטאָן. דו וועסט ביי זיי נעמען אויף א טאָג־צוויי א פּאָר טויזענט דאָלאַר. זיי קאָנען דיר געבן א טשעק. איך מוז עס האָבן.

בענדזשאַמין האָט געקוקט מיט חשד. אים איז נישט געווען געפעלן, דאָס וואָס דער פּאַטער האָט פּלוצלונג גענומען רייד־דען אזוי ווייך.

— ס'איז דאָך שוין נאָך די ביינק שטונדן, טאָ וואָס דאַרפסטו געלט ?

— איך מוז עס האָבן.

— און אז מאַרגן ?

— איך זאָג דיר דאָך : איך דאַרף עס נאָך היינט אַוועקגעבן.

— ווען איך וועל פאָרן אַהיים וועל איך אַהין אַריין.

— זיי וועלן פאַרמאַכן דערווייל דאָס געשעפט.

— ס'איז ווייט . . . עס דאַרף נעמען א שטונדע.

— נו, וועסטו פון דאָרט גלייך אַהיים פאָרן.

בענדזשאַמין האָט זיך אויפגעשעטעלט אַן חשק. ער האָט געוואָרפן א פאַרשענדן בליק אויף זיין פּאַטער, און ער איז אַרויס פון אַפּיס.

דער אַלטער וואָלף איז געשטאַנען ביי דעם פענסטער. ער האָט אַריינגעקוקט אין גאַס און ער האָט נאָכגעקוקט אויב בענדזשאַמין פאָרט טאַקע. דערביי האָט אים דאָס האַרץ העפטיק געקלאַפּט. ער האָט אַליין נישט געוואוסט פאַרוואָס ער שרעקט זיך אזוי פאַר זיין זון, נאָר ער האָט מיט אומגעדולד געוואַרט אז ער זאָל אַוועקפאָרן.

און בענדזשאַמין האָט זיך אַריינגעזעצט אין זיין מאַשין און ער איז נאָך זיך — איז דעם אַלטן גרינגער געוואָרן און ער האָט שווערער שטיין פון האַרצן. ער האָט געכאַפּט א קוק אויפ'ן זייגער : — אַט ענדיקט מען שוין די אַרבעט.

ער האָט זיך צוגעקעמט די האָר, האָט אַרומגעוווישט דאָס פּנים מיט אַדעקאָלאָן, האָט פאַרוויכערט א גוטן האַוואַנע סיגאָר און ער האָט זיך אַוועקגעזעצט לעבן זיין דעסק וואַרטן.

געפילט אַזוי, ווי אים וואָלט אַראָפּ א שווערער שטיין פון האַרצן. ער האָט געהערט ווי די אַרבעטער פאַר־לאָזן דעם שאָפּ און ער האָט געשמייכלט מיט אַנטציקונג :

— זי איז שוין גאָרנישט קיין נאַר. זי וואַרט ביז אַלע זאָלן אַוועק . . .

איצט איז ער געווען א רואיקער.

עס האָט זיך דערהערט א לייכטער קלאַפּ אין טיר.

— קאָם־אין ! — האָט ער אויסגערופן.

די טיר האָט זיך געעפנט און סילוויא איז אַריין. זי איז געבליבן שטיין אביסל דערשראָקן, נאָר אירע ליפּן האָבן געשמייכלט און די ווייסע ציין האָבן בלישטשעט. זי איז געווען אָנגעטאָן אין א קורץ פּוטערענעס מאַנטל. אויפן קאָפּ האָט זי געטראָגן א גרין היטעלע און אַרע שוואַרצע האָר האָבן זיך אַרום דעם געקרויזט ווי שוואַרצע שלענגלאַך.

מר. וואָלף האָט זיך אויפגעשטעלט. איין מינוט איז ער געווען שטאַרק אומרואיק, נאָר באַלד האָט ער זיך צעשמייכלט און ער האָט רואיק געפרעגט :

— שוין נאָך דער אַרבעט ?

— אַלע זיינען זיך שוין צונאַנגען.

— זיצט א ווילע.

סילוויא האָט זיך געזעצט. זי האָט פריי אים געקוקט אין די אויגן אַריין. זי האָט פאַרליינט א פוס איבער א פוס און דאָס קול אירס האָט געקלונגען ווי געלייטערטער זילבער. און מר. וואָלף איז געזעסן ווי באַצויבערט, און זיין האַרץ האָט געקלאַפּט פון באַנערן. וואָס האָט אין אים געגרישט ווי ער וואָלט אויסגעטרונקען א גלאָז שטאַרקן קען ווייַן.

— ווען איך קאָן אייך דאַמאָלסט — וואָלט איך אייך ניט געלאָזט פאַלן . . . — ס'איז שוין פאַרפאַלן. און עס ווערט שוין מאַקע שפּעט.

— איך וועל אייך אַהיים פירן מיט מיין מאַשין.

— וואָס ? . . .

— איר וועט מיט מיר צופאָרן אין רעסטאָראַן . . . דאָרט וועלן מיר האָבן סאָפּער און דערנאָך וועל איך אייך אָפּפירן אַהיים.

— א האַנק . . . צו וואָס . . . ס'איז מיר נישט ווייט צו מיין היים . . .

מר. וואָלף האָט זיך אויפגעשטעלט און ער האָט מיטגעשמייכלט :

— פאַר אייך . . . פאַר אַזא שיין מיידל, איז גלאַט נישט קיין אַרט אין שאָפּ . . .

— איך האָב א ברירה ?

— יאָ . . . איר האָט א ברירה . . . איך וועל אייך העלפן . . . — האָט ער שטיל אַרויסגעשעפּטשט.

סילוויא האָט זיך דערפילט אין א פאַרלעגנהייט, זי האָט געשמייכלט און זי האָט ניט געוואוסט וואָס צו זאָגן.

— אז איר. זעט גאָר נישט אויס ווי קיין אַרבעטס מיידל. אייערע הענטעלאַך אַן עבירה אז זיי זאָלן אַרבעטן, אייך פּאַסט צו זיין א ליידי, טראָגן זיידענע קליידער און דזשעלעריי . . .

— עס ווערט שפּעט מר. וואָלף . . .

— האָט סילוויא באַמערקט — די מאַמע וועט אין דער היים נישט וויסן וואָס איבערצוטאָן.

— רופט איר אָפּ אויפ'ן טעלעפאָן און זאָגט איר, אז איר וועט קומען אביסל שפּעטער.

— נישטאָ ביי אונז קיין טעלעפאָן.

— און א פּאַטער האָט איר ?

— ניין. איך בין א יתומה. דער פאָטער מיינער איז געווען א ביזנעסמאַן מיט א שיינעם נאָמען. ער האָט געהאַט א גרויסע סטאָר אין די בראָנקס. נו, איז ער געשטאָרבן. ווען ער לעבט — וואָלט איך ניט געדאַרפט ניין אַרבעטן. ווער האָט אפילו געטראַכט ווען דעם ? איצט אַבער אַרבעט איך, און עס אַרבעט אויך דער ברודער מיינער.

— און מען מוטשעט זיך ?

— וואָס דען ?

— שוין לאַנג אז דער פּאַטער איז געשטאָרבן ?

— שוין דריי יאָר זינט מיין פּאַטער איז געשטאָרבן. זיין קראַנקהייט האָט זייער א סך אָפּגענאָמען . . . מען האָט זיך פאַרשולדיקט. די ערשטע צייטן האָבן מיר פּרובירט אָנהאַלטן די סטאָר. אַבער מיר האָבן נישט געקאָנט גוט אַכטונג צו געבן אויף איר. דערווייל זיינען אונטערגעקומען די חובות, און מיר האָבן געמוזט אויפגעבן די סטאָר און גיין אַרבעטן.

סילוויא האָט גערעדט ערנסט און אביסל באַזאָרגט, און די אויגן אירע האָבן געשיינט, אז דאָס קול אירס האָט געקלונגען ווי געלייטערטער זילבער. און מר. וואָלף איז געזעסן ווי באַצויבערט, און זיין האַרץ האָט געקלאַפּט פון באַנערן. וואָס האָט אין אים געגרישט ווי ער וואָלט אויסגעטרונקען א גלאָז שטאַרקן קען ווייַן.

— ווען איך קאָן אייך דאַמאָלסט — וואָלט איך אייך ניט געלאָזט פאַלן . . . — ס'איז שוין פאַרפאַלן. און עס ווערט שוין שפּעט.

— איך וועל אייך אַהיים פירן מיט מיין מאַשין.

— וואָס ? . . .

— איר וועט מיט מיר צופאָרן אין רעסטאָראַן . . . דאָרט וועלן מיר האָבן סאָפּער און דערנאָך וועל איך אייך אָפּפירן אַהיים.

— א האַנק . . . צו וואָס . . . ס'איז מיר נישט ווייט צו מיין היים . . .

מר. וואָלף האָט זיך אויפגעשטעלט און ער האָט מיטגעשמייכלט :

— פאַר אייך . . . פאַר אַזא שיין מיידל, איז גלאַט נישט קיין אַרט אין שאָפּ . . .

— איך האָב א ברירה ?

— יאָ . . . איר האָט א ברירה . . . איך וועל אייך העלפן . . . — האָט ער שטיל אַרויסגעשעפּטשט.

סילוויא האָט זיך דערפילט אין א פאַרלעגנהייט, זי האָט געשמייכלט און זי האָט ניט געוואוסט וואָס צו זאָגן.

— אז איר. זעט גאָר נישט אויס ווי קיין אַרבעטס מיידל. אייערע הענטעלאַך אַן עבירה אז זיי זאָלן אַרבעטן, אייך פּאַסט צו זיין א ליידי, טראָגן זיידענע קליידער און דזשעלעריי . . .

— עס ווערט שפּעט מר. וואָלף . . .

— האָט סילוויא באַמערקט — די מאַמע וועט אין דער היים נישט וויסן וואָס איבערצוטאָן.

— רופט איר אָפּ אויפ'ן טעלעפאָן און זאָגט איר, אז איר וועט קומען אביסל שפּעטער.

— נישטאָ ביי אונז קיין טעלעפאָן.

— און א פּאַטער האָט איר ?

— ניין. איך בין א יתומה. דער פאָטער מיינער איז געווען א ביזנעסמאַן מיט א שיינעם נאָמען. ער האָט געהאַט א גרויסע סטאָר אין די בראָנקס. נו, איז ער געשטאָרבן. ווען ער לעבט — וואָלט איך ניט געדאַרפט ניין אַרבעטן. ווער האָט אפילו געטראַכט ווען דעם ? איצט אַבער אַרבעט איך, און עס אַרבעט אויך דער ברודער מיינער.

— און מען מוטשעט זיך ?

— וואָס דען ?

— שוין לאַנג אז דער פּאַטער איז געשטאָרבן ?

— שוין דריי יאָר זינט מיין פּאַטער איז געשטאָרבן. זיין קראַנקהייט האָט זייער א סך אָפּגענאָמען . . . מען האָט זיך פאַרשולדיקט. די ערשטע צייטן האָבן מיר פּרובירט אָנהאַלטן די סטאָר. אַבער מיר האָבן נישט געקאָנט גוט אַכטונג צו געבן אויף איר. דערווייל זיינען אונטערגעקומען די חובות, און מיר האָבן געמוזט אויפגעבן די סטאָר און גיין אַרבעטן.

סילוויא האָט גערעדט ערנסט און אביסל באַזאָרגט, און די אויגן אירע האָבן געשיינט, אז דאָס קול אירס האָט געקלונגען ווי געלייטערטער זילבער. און מר. וואָלף איז געזעסן ווי באַצויבערט, און זיין האַרץ האָט געקלאַפּט פון באַנערן. וואָס האָט אין אים געגרישט ווי ער וואָלט אויסגעטרונקען א גלאָז שטאַרקן קען ווייַן.

— ווען איך קאָן אייך דאַמאָלסט — וואָלט איך אייך ניט געלאָזט פאַלן . . . — ס'איז שוין פאַרפאַלן. און עס ווערט שוין שפּעט.

— איך וועל אייך אַהיים פירן מיט מיין מאַשין.

— וואָס ? . . .

— איר וועט מיט מיר צופאָרן אין רעסטאָראַן . . . דאָרט וועלן מיר האָבן סאָפּער און דערנאָך וועל איך אייך אָפּפירן אַהיים.

— א האַנק . . . צו וואָס . . . ס'איז מיר נישט ווייט צו מיין היים . . .

מר. וואָלף האָט זיך אויפגעשטעלט און ער האָט מיטגעשמייכלט :

— פאַר אייך . . . פאַר אַזא שיין

דזשועל שאָרטענינג

איז א כשר'ע ריינע וועדזשעטייבל פעטקייט

און איז

"נוט פּלייטש-נוט מילכיק"

פּרובירט עס. פאַר געבעקס אָדער פאַר פּרעגלען און פאַר יעדן אַנדער מאַכל. דזשועל שאָרטענינג מישט זיך אויס לייכט מיט מעל און עס קאָכט זיך ניט ברענענדיק.

יעדער פּעקל פון דעם כשר דזשועל שאָרטענינג האָט דעם הכשר פון רבי י. י. כהנאוויטש. הויפּט רב פאַר מערב קאַנאַדע, אין זיין איינענער האַנט שריפט וואָס גיט אייך די פאַרזיכערונג אז עס איז כשר

דאָס נעקסטע מאָל ווען איר באַקט, פּרובירט די דאָזיקע באַרימטע שאָרטענינג.

Swift Canadian Co. Limited

Jewel Shortening Purely Vegetable — דזשועל-כשר

עדמאָנטאָן

עדמאָנטאָנער נאָטיצן

מיס ען און איידא בערנשטיין האָבן אויפגענומען די פאָלגנדע נעסט אין זייער היים: מערי העגסאָן, סוזי מאַרגאַלס, פרידא ביינדער, פּערל דאָן, בעסי שקלאַוו, ען פּאָלסקי, גאָלדי הילער, איידא באַלצאַן, מר. דזשעק ניוהויז, בען אַסטרי, אַרטור קרעמער, הענרי ווינער, מאַרטין ווינער, דייוו ווייסמאַן, מעקס איזראַעל, דזשאַ מילער און סעם בערג. בעסי שקלאַוו האָט אַרויסגעהאַלפן סערוויירן די רעפרעשמענטס. די פאַרזאַמלטע האָבן פאַרבראַכט א פריילאַכן אָוונט.

* * *

דער "המאור" קלוב און דער דזשוניאָר קאָונסיל, האָבן אָפּגעהאַלטן א פאַרזאַמלונג זונטאָג, אין תלמוד תורה זאָל. רוב מיקלקסאָן, פּרעזידענטן פון דזשוניאָר קלוב און מרס. מ. פראַטקין פון סיניאָר קלוב, האָבן געהאַלטן קורצע רעדעס. סיידי שמעלניצקי האָט געגעבן א פּיאַנאָ סאָלאָ. מר. אַלחנן העגסאָן האָט דערציילט וואָס ער האָט געזען אין ווינינפּעגער בית יתר־מים: מיס סאַפּי ראָטנער האָט געזונגען איינעם לידער, אקאָמפּאַנירט פון נאָאַמי גאָלדמאַן. נאָך דער פאַרזאַמלונג זיינען סערווירט געוואָרן רעפרעשמענטס.

אויף די צ. א. צ. אָרגאַניזאַציע וועלכע האָט אין דעם זעלבן נאָכמיטאָג דורכגעפירט א "סמאָוקער", האָט זיך פאַראייניקט מיט די אַנדערע צוויי קלובן און אַלע צוזאַמען האָבן פאַרבראַכט דעם אָוונט מאַנצנדיק. מעקס איזראַעל, דייוו ווייסמאַן און הערבערט לאוור, האָבן צוזאַמענגעשטעלט דעם אַרקעסטער.

* * *

די א. צ. א. אָרגאַניזאַציע האָט אָפּגעהאַלטן א סמאָוקער זונטאָג בייטאָג אין תלמוד תורה קלוב צימערן. די ניי דער־הערטע באַאַמטע זיינען: פּרעזידענט, בייאַקאָבסיאָן; וויצע־פּרעזידענט, וואָלפי מאַרגאָלים; קאַסיִרער, ז. האַדרין; גייסטיקער ראַטגעבער, הערי ניו־הויז; רעפאָרטער, אייב הורטיג; שומרים, אַרט קראַם און דזשעק ניוהויז; סעקרעטאַר, סעם ראַטנער.

איר דאַרפט זיך פאַר מיר ניט שרעקן... איך בין דאָך נישט עפּעס פון גאָט . . .

— האָט ער געשטאַמלט.

— אָך, ניין . . . ווער זאָגט דען . . . וואָס פאַלט אייך איין . . .

— קוקט נישט אויף מיר מיס סילוויא ווי אויף א בלוינן קאַפּיטאַליסט, וואָס ווייסט נישט מער ווי געלט . . . מער גאָרנישט . . . ס'איז אמת : איך בין רייך . . . זייער רייך . . . אָבער, איך בין א מענש ווי אַלע מענשן . . . צו אייך בין איך ניט קיין בּאָס . . . פון דער ערשטער מינוט אָן, האָב איך אויף אייך גאַנץ אַנדערש געקוקט . . . גלויבט מיר: איך האָב א האַרץ, א וואַרים מענשלאַך האַרץ . . . מיינע געפילן זיינען ביי מיר הייליק . . .

זיין שטימע איז געווען טרויעריק און ער האָט לייכט געציטערט.

סילוויא האָט געקראָגן גרויסע אויגן. זי האָט איצט אָנגעהויבן צו פאַרשטיין און זי האָט געהאַט א מאַרנעם געפיל... א פרייך און א טרויער האָט מיט אַמאָל מיט א פלייץ געטאָן אויף איר ווי א שטאַרקע כוואַליע. זי האָט געקוקט מיט אַנטציקונג אויף דער בריליאַנטענער שפּיקע אין זיין נעקטיי. איר בליק האָט זיך אָפּגעשטעלט אויף דעם פינקלדיקן בריליאַנט וואָס האָט זיך געפונען ביי אים אין רינגל, וואָס ער האָט געטראָגן אויף זיין פינגער. מיט אַמאָל האָט זי שטיפעריש אויסגערופן :

— ווי שיין !

— וואָס מיינט איר סילוויא ?

— איך מיין דעם רינג וואָס איז אויף אייער פינגער.

מר וואָלף האָט זיך צעשמייכלט :

— עס וואָלט אייך אויך געפאַסט.

— אַמאָל . . . ווען מיין פאָטער האָט געלעבט . . . היינט איז פאַר־מיר נישט צו דערנרייכן.

— פאַרוואָס מיינט איר אזוי ?

און ער האָט אַריינגערוקט די האַנט אין קעשענע, האָט אַרויסגענומען פון דאָרט א באַקסעלע, האָט עס געעפנט און ער האָט עס צוגעטראָגן סילוויא'ס אויגן.

— ווי שיין ! ווי פּרעכטיק !

זי האָט מיט ציטערנדיקע הענט און מיט צעגליטע אויגן אַרויסגענומען דאָס רינגל פון דער קעסטעלע — האָט עס אָנגעטאָן אויפ'ן פינגער און מיט פאַרוואונדערטע אויגן געקוקט אויף דעם.

— עס געפעלט אייך ? איר קאָנט עס האָבן . . . נעמט עס . . .

— איר שיינקט עס מיר ? טאַקע אויף אַן אמת ? אָך, ווי שיין דאָס איז ! — האָט זי שטיפעריש אויסגערופן און אירע אויגן אין געפאַלן אזא ליכער און דאַנקבאַרער בליק — איר שפּאַסט פון מיר ! פאַרוואָס זאָלט איר מיר דאָס געבן ? עס קאָסט דאָך א סך געלט !

— נעמט עס סילוויא . . . נעמט עס... כ'האָב עס פאַר אייך געקויפט . . .

און זער האָט אַרויסגענומען דאָס שניר־רעל פּערל, האָט עס איר אַליין אָנגעטאָן אויפ'ן האַלז און דערביי האָבן זיינע הענט א ציטער געטאָן און ער האָט מיט זיי לייכט א גלעט איר פּנים.

— און דאָס איז אויך פאַר אייך.

— פאַר מיר ? וואָס רעדט איר ? . .

— וואָס זשע : איך וועל פון אייך חוזק מאַכן ?

—איך קאָן זיך מיינע איינענע אויגן נישט גלויבן . . . פאַר וואָס קומט עס מיר ? . . . און פּערל . . .

— ווי שיין זיי זיינען ?

— און זיי פּאַסן אייך אזוי שיין.

סילוויא איז געווען באַרוישט. זי האָט זיך נישט געקאָנט זאָג אָנקוקן אין דעם רינגל און אויף די פּערל. זי איז געווען אזוי איבערראַשט און צעטראָגן, אז דיבאַקן האָבן איר שטאַרק געפלאַמט.

זי האָט זיך אויפגעשטעלט און זי איז צוגעגאַנגען נאָענט צום פענסטער און זי האָט ווידער באַטראַכט דאָס רינגל.

(פאָרטזעצונג קומט)

EDMONTON

מיס טוטס מאַסקאָוויטש האָט דורכגעפירט א פּאַרטי פאַר אירע פריינט. דער אָוונט איז פאַרבראַכט געוואָרן אין שפּיל־לעריין און טענץ.

* * *

מיס דזשין קאָהען, טאָכטער פון מר. און מרס. מ. ב. קאָהען, האָט געגעבן א פאַרטי זונטאָג אָוונט וואו די פאַרבעטענע נעסט האָבן פיין פאַרבראַכט.

יהודית

עדמאָנטאָנער פרויען פּיאָנערן קלוב

"אַם אין אני לי, מי לי"—

דאָס איז דער לאָזונג פון החלוץ.

לעצטנס האָבן מיר, דער עדמאָנטאָנער פרויען פּיאָנערן קלוב, דאָס באַמת דער־פילט.

ווען אַלץ וואָס פאַסירט אין עדמאָנטאָן ווערט באַריכטעט אין "דאָס אידישע וואָרט" אין עדמאָנטאָנער אַפּטיילונג, נאָר ניט ווען די אויפטואונגען פון דעם פרויען פּיאָנערן קלוב.

איך וועל אָנהויבן פון דאָס לעצטע :

איינע פון די וויכטיקע אויפגאַבן פון אונזער קלוב פון דעם ווינטער סעזאָן איז די קולטור־אַרבעט, און ס'איז באַשלאָסן געוואָרן דורכצופירן א רייע לעקציעס דורך דעם ווינטער.

די ערשטע לעקציע פון פריינט דר. וויינסטוב, איז געגעבן געוואָרן ביי חברה פאַטאַנאָוו אין הויז. די טעמע איז געווען: "די ראָלע פון דער פרוי אין אידישן לעבן פון די אַוראַלעך צייטן ביז איצט". דר. וויינסטוב האָט אָנגעהויבן מיט די פרויען פון דער אַוראַלטער צייט, ווי זיי זיינען געווען אויך פּאָליטיש פאַרטראָטן אין אידישן לעבן, ווי: דבורה און שפּעטער יהו־דית, אין די צייטן פון די מכבייער.

דערנאָך איז ער איבערגעגאַנגען צו דער ראָלע פון דער פרוי אין דער צייט פון דער גלות. זיינענדיק אָפּגעשלאָסן פון דעם עפנטלעכן לעבן, לאָזט זיך דאָך פילן איר השפּעה אין איר היים און קינדער דער־ציאונג. זי איז די איינציקע וועלכע האָט אויפגעגאַנגען די אַלטע יחוסה. ער איז דערנאָך איבערגעגאַנגען צו דער פרוי אין דער צייט פון דער השכלה, מיט דעם באַ־וואוסטן לאָזונג: "זיי א איד אין שטוב און א מענש אין גאַס", מיט די רעזולטאַ־טען: אַסימילאַציע און שכר — ווערט די אידישע פרוי אויך מיטגעשלעפּט מיט'ן שטראָם, בעטערי בעטערי פאַנגען זיי אַלע, ווייס־טוב מערדלקאָפּס טעכטער און אַנדערע.

און צו לעצט איז ער איבערגעגאַנגען צו דער לעצטער עפּאָכע: דער צוריקקער־צו זיך — די נאַציאָנאַל־ציוניסטישע באַ־וועגונג, וועלכע ווערט וואָס וויטער אַלץ מער פאַרצווייגט אויף דער אידישער נאַס, מיט דעם הויפּט סיגנעט פון דער לעצ־טער צייט: די נאַציאָנאַל־סאָציאַלע באַוועג־גונג, דאָ שפּילט די פרוי א גרויסע ראָלע, געמענדיק א לעבעדיקן אַנטייל אין אַלע אַרבעטן פון גלות און אויפבאַו פון אַרץ־ישראל.

די לעקציע איז גוט באַזוכט געוואָרן פון די חברות און סימפּאַטיקער. חברה סאַטאַ־נאָוו האָבן נאָך דער לעקציע סערווירט סיי־אַן אזוי ווי עס איז געווען פריינטאַנ־נאַכט. האָט זיך א שבת'דיקיי געפילט צווישן עולם.

אַבר אין כראַי צו באַמערקן, אז דער פרויען פּיאָנערן קלוב האָט דורכגעפירט דעם סוכות א דערפאָלגרייכע טראַדיציאָ־נעלע שמחת־בית־השובא, וועלכע איז איינגאַנצן פאַרשווינן געוואָרן פון די עד־מאָנטאָנער קאָרעספּאָנדענטן, אין דער צייט ווען די פייערונג איז געווען איינע פון די געלונגענסטע אין מאָראַלישן זין. ווייל ס'איז שוין צו שפּעט צו באַשרייבן די פייערונג וועל איך זיך נאָר באַנוגענען מיט די אויסצוגן פון דער פּראָגראַם.

דאָס פּראָגראַם איז באַשטאַנען פון די פאָלגנדע נומערן: איינלייטונג צום אָוונט, א לעבעדיק בילד פון שמחת בית השובא אין טראַדיציאָנעלע קליידער, מאָנאָלאָג, דעקלאַמאַציע, געזאַנג און דערצו נאָר — סערווירטע טישן.

א חברה

F. J. DARIMONT

וויאָליניסט און לערער. פּריוואַטע לעקאַנס אויך קלאַס לעקאַנס פאַר אַנפאַנגער

STUDIO: 121 ALBERTA BLOCK PHONE 26 370

טעלעפאָן 22 111

JACK HAYS LTD. TAXICABS

באַהייצטע פּעקאַרד סעדאַנס

קאָרס אַליין צו טרייבן

10056-101st STREET

EDMONTON :: CANADA

בעסערע שיך געמאַכט אַרבעט פאַרריכט פאַר ווייניקער געלט

GOODYEAR SHOE MANUFACTURING CO.

10161 100a St., Edmonton, Alta.

אַלצדינג צו בויען א היים

מיר הענדלען קוואַליטי בילדינג מאַטעריאַלז

אונזער ציל איז צופרידן צושטעלן

J. C. BURGER LUMBER CO. LTD.

South Yard 8604-103 Street

West Yard 11004-124 St.

TRUDEL FUR MFG. LTD.

פּייַנע פּאַלאַנס

פּאַלאַנס

עדמאָנטאָן

לעזער פון "דאָס אידישע וואָרט"

נלויבט איר אין קאַפּעראַציע, דאַן פאַרוואָס ניט פאַטראָניזירן דעם איינציקן אָנגעטיט וועלכער אַרויסרעדט אין "דאָס אידישע וואָרט".

DR. J. W. MacQUEEN

דענטיסט

שטונדן פון 9 ביז 5.30

אָוונטן, שבתים און האָליטייס ביי אַפּאָינטמענטס

10 פּראָצענט דיסקאָונט צו אַלע טעלעפאָנירער פון "דאָס אידישע וואָרט".

Phones: 24 762; Res. 82 542

200 Moser-Ryder Blk.

MY VALET CLEANERS

קעש און קערי פריינ

סוטס, קלינד און פּרעסד _____ .75

אָווערקאָוטס, קלינד און פּרעסד __ $1.00

ספּרינג קאָוטס, קלינד און פּרעסד, .75

ליידיס דרעסעס, סילק אָדער וואָל,

פּליין, קלינד און פּרעסד _____ .85

ליידיס קאָוטס, קלינד און פּרעסד _ $1.00

באַטערפליי קאָוטס, קלינד־פּרעסד .75

9352 106 A AVE. EDMONTON

פון באַקוועמלאַכקייט

איז אין א גרויסער מאַס אָפּהייַנינק פון א גוטן שומייקער

זעט

LAMB BROS.

מיר קומען און מיר דעליווערן

טעלעפאָנירט 22 235

Cor. 5th and Jasper, Edmonton

10023-102nd Ave. Edmonton

PRINCESS BEAUTY PARLORS

ספּעציאַליסטן אין מאַרסעלס, וואַטער וויוויינג, מאַניקיורס און פּעדיקיור

Ste. 212 Mosher-Ryder Blk., Edmonton

Res. Ph 25590 Office Ph 27 502

איר סייפּט 50%

ווען איר שיקט אייער קליינינג צו די

דאָלער קליינערס

11217 JASPER AVE.

PHONE 23 513

גוטע פּרינטינג

צו דער ריכטיקער פּרייז.

מיר ספּעציאַליזירן זיך אין סייל פאַוסטערס

RELIABLE PRINTING CO. LTD.

9920-101 St Street Ph 24 078

ווען אייער קאַר דאַרף אָפּטענשאָן

ברייגנס עס צו אונז. בעסטע צופרידנהייט אויל, געז, גרייזינג, קאַר וואַשינג טייער ריפּערס, בעטערי טשאַרדזשינג און א. וו.

CLEATOR'S GARAGE

W. V. E. Cleator, Prop.

Phone 22293

10034-103rd Ave. Edmonton, Alta.

Mrs. JAMES JONES

האַלסייל און ריטייל

קוואַליטי פיש און לייקס און ים

מיר דעליווערן

CITY FISH MARKET

Phone 22 531 Edmonton

EDMONTON RUBBER STAMP CO. Limited

מאַנופעקטשערערס פון

ראַבער סטעמפּס און קאַרשאַביישאַן סילס

10037-101A AVE.

PHONE 26 927 EDMONTON

בעסטע באַדינונג אין שטאָט

איר קאָנט פאָרן מיט באַטעמעלאַכקייט אויב איר וועט קויפן אייער

געז, אויל און גריזינג

פון אונז

קאַר גריזינג און וואַשינג

טייערס

טייער ריפּערס און אַקסעסאָריס

Medico Service Station

"Note the Natural Turn"

W. A. LEONARD

Phone 72 436

11052 101st Street, EDMONTON

National Blend Tea & Coffee Company

Sign of The Big Pot, Opp. The Bay

קאַפע

נעראַסטעט און געמאָלן פריש טעגלאַך

אויסגעקליבענע טייען פונם נייעם קראָפּ

צוזאַמענגעשטעלט צוצופאַסן די וואַסער פון דעם דיסטריקט

מעיל אָרדערס העפלאַכסט נעבעטן

טעלעפאָן 22 753

DR. JOHN F. HARRIS

דער אַלטער ראַיעלער כירעפּראַקטאָר

108 Pantages Bldg. Ph 25 332

EDMONTON

J. ERLANGER

Optometrist

303 TEGLER BLDG.

אויגן עקזאַמענירט — גלעזער צונעפּאַסט איבערנגען צו קאָרעגירן די אויגן

DR. W. A. MORGAN

Dentist

דענטאַל פּליִיטס, "ברידזש וואָרק"

איבערן פאַנטיידזשעס מעאַטער

102 Brown Building, Edmonton, Alta.

Ph. 24 918—Res. 25 487

DR. J. C. SHARP

דאַנטיסט

אָפּיס שטונדן, 9 ביז 5

אָוונטן ביי אַפּאָינטמענט

Office Ph 24718; House Ph 82246

Ste. 103 Pantages Theatre Bldg.

Cor. Jasper Ave. and 102nd St.

EDMONTON, ALTA.

J. E. AMYOT, M.D., C.M.

פיזישאַן און כירורג

אָפיסאַר — פרויען קראַנקהייטן

Ph 25 335; 27 508 Res. 9918-108 St.

105 Brown Bldg., 10215 Jasper Ave.

(Over Pantages Theatre)

EDMONTON, ALTA.

היט־דראַג סטאָר

קאָר. דזשאַספּער עוו. און 97סטע סט.

טעלעפאָן 21 678

19 יאָר דערפאָלגרייכע דראַג ביזנעס

צו אייער באַדינונג און אונזער ספּע־ציאַליטעט אין פרעסקריפּשאָנס.

פרענס אייער דאָקטער.

HEATH'S DRUG STORE

Cor. Jasper Ave. & 97th St.

Phone 1678 Edmonton, Alta.

אין זייער לענגערן לעבן פלוס געניינטער אויסטעעייכנטסקיס און שיינקייט וואָס דויערט ביז צום סוף. ווערט געפונען די אורזאַך וואָרום מעגער פאַנגען אַן יעדן יאָר מער ליב צו האָבן.

LA FLECHE TAILORED CLOTHES

44טער אַניווערסערי סייל

JACKSON BROS.

עסטאַבליִרט 1886

ליידיס זייגערלאַך

ליידיס 15־דזשעוועל דזשעקסאָן גראָלדס ספּעשעל מאָנאָגראַמס, מיט אין גרייַנע, נעלע שאָרט וויסטן נאַלד־פילד קייסעס מיט סיקל בענד. רעג. $10.00

סייל פּרייז $7.50

מענערשע זייגערס

מענס סטראַפּ זייגערס אין א הונדערט פאַרשיידענע שייפּס און סטייַלס

15־דזשעוועל באַלוויכטענער רייזעל און וויזיטער, קשאָן שייפּ, קייקלאַכיקע נלאָז, כראָם פּינעס קייס מיט לעדער סטראַפּס. רעגולאַר $9.00

$6.75

מיט פאַרגענינג וועלן מיר אייך באַדינען מיט

נעז, אויל און אַקסעסאָריס

בעטערי סערוויס

טייער וואָולקאַניזינג

קאַר לאָונדרי

Garneau Service Station

William Reed, Prop.

8605, 109th St., Cor. 86th Ave.

Phone 32 796

EDMONTON, ALBERTA

PHOTOS

אין יעדער פאַטאָ אין אַפּגעשפּיגלט דער צייבער און פּערזענלאַכקייט פון

דער פּערזאָן

Phone 25 444

פאַר אַן אַפּאָינטמענט

McDERMID STUDIOS Ltd.

10133 - 101st St. Edmonton, Alta.

לאָמבער און מילאַרבעט

א פולשטענדיקער סטאָק פון טרוקענעם מאַטעריאַל צו נידעריקע פּרייזן

מיר מאַנופעקטשורן סטאָר און אָפּיס פיקסטשורס אין האַרטע אָדער ווייכע געהילץ

לאָזט אונז אייך געבן א פּריי.

W. H. CLARK & CO. LTD.

109 St. Edmonton Phone 24 366

עדמאָנטאָן — אויפמערקזאַם — עדמאָנטאָן

מר. י. באַלצאַן

איז דער קאַרעספּאָנדענט פאַר "דאָס אידישע אָרט" אין אייער שטאָט און אומגעגנט.

מיר בעטן אַלע סעקרעטאַרן פון די עדמאָנטאָנער אָרגאַניזאַציעס צו איבערגעבן די נייעסן און באַריכטן פון זייערע אָרגאַניזאַציעס צו מר. י. באַלצאַן.

טעלעפאָנירט צו אים 24 209

פאַר סובסקריפּשאָן און אַנדערע געשעפטס אָנגעלעגענהייטן, ווענדעט זיך צו אונזער באַפולמעכטיקטן פאַרטרעטער

מר. א. ווינאָגראַדסקי, 10 141—96טע סט., טעלעפאָן 27 336

כרודער מאָרד

העכסט אינטערעסאנטער און שפאנענדער ראמאן

(פארטזעצונג)

אועלכע מענשן זיינען די אומגליקלאכ־סטע אויף דער וועלט. יעדער טייגעניכטס, יעדער באטריגער, יעדער פאר־מיאוס־טער טענק, כאפט זיי אין דער נעץ, ווי א פיש.

אזא נאטור איז געווען דזשאן ווילסאן, ער האט געזען פאר זיך אן אנשטענדיקן, רייך געקליידעטן אלטן מאן, וועלכער האט אים דערציילט עפעס פון זיין גרויס־פאר־טער דזשייטס קארסטן, און ער האט אים געלויבט און האט באקומען פולן צוטרוי. ער האט דערציילט דעם רויטן דזשאן אדער דעם רייכן באנקיר דזשאנסאן אלעס, וואס מיט אים האט פאסירט, זייט ער אין אוועק פון שלאס טשעזוויק.

— אלזא האט איר אים גערעטעט און ארויסגעראנט אויף דער נאס ? — האט פלוצלונג דער באנקיר געפרעגט.

— יא, איך האב אים גערעטעט, איך האב אבער נים געוואוסט, ווי אזוי איך זאל אים צושטעלן אהיים, האט דזשאן ווילסאן רערציילט, איך האב אנגעשריבן א צעטע־לע און האב עס צוגעשטאכן צו זיין ברוסט. דאן האב איך מיך געשטעלט פון דער ווייט־טענס און האב געוואכט, ביז עס איז אנ־געקומען. איך האב אים אים אים צו־גענומען. איך ווייס אבער נים, וואס עס איז ווייטער געשען מיט אים.

— באראויקט אייך, מיסטער ווילסאן, — האט דער באנקיר געזאגט, — גראף נעארג איז געזונט און געפינט זיך אין שלאס טשעזוויק...

ווילסאן האט אנגעכאפט דעם באנקירס האנט און האט אנגעהויבן זי צו קושן פאר דעם גוטן באריכט, אז נעארג איז געזונט און געפינט זיך אין דער היים. דער באנקיר האט אויסגענומען זיין האנט און האט געזאגט:

— דערציילט בעסער, וואס האט מיט אייך ווייטער פאסירט.

דזשאן ווילסאן האט דערציילט אלעס וואס מיר ווייסן שוין. ראן האט ער דער־ציילט, אז ער איז אכאל אנטשלאפן גע־וואָרן און ווען ער איז אויפגעשטאנען האט ער דערזען, אז עס פעלן אים אייניקע שטיקלעך פאפיר.

— אך ! — האט ער געזייפצט, — איך וואלט אויסגעגעבן צוא יאר פון מיין לעבן

ווען איך זאל קאנען צוריק באקומען די דאזיקע שטיקלאך פאפיר.

— איך קאן זיי אייך צוריקגעבן, — האט דער רויטער דזשאן געזאגט.

ווילסאן איז אויפגעשפרונגען, ווי אן אפגעבריטער און האט אנגעהויבן צו בעטן.

— ניט זיי מיר אפ צוריק ! האט מיט־לייד מיט מיר ! איך קאן ניט לעבן, זייט איך האב זיך דערוואוסט, אז איך האב זיי פארלארן.

— איך וועל עס אייך צוריקגעבן, אבער אונטער איין באדינגונג

— וואס פאר א באדינגונג ? — זאגט מיר ! איך וועל עס טאן, נאר גיט מיר אפ דאס שטיקל פאפיר ?

— זאגט מיר, ווי אזוי קומט דאס שטי־קעל פאפיר צו אייך און ווען איר האט עס באקומען ?

— דאס קאן איך ניט טאן, — האט דזשאן ווילסאן געשטאמלט, — איך טאר עס ניט טאן, — עס איז אוממעגלאך.

— אבער דזשיימס קארסטאן האט גע־הייסן, איר זאלט מיר זאגן. — האט דער באנקיר אויסגערופן.

ער האט אזוי לאנג גערעדט איבער דעם ארימען דזשאן ווילסאן, אז האט אים אזוי לאנג דערקלערט, אז דער רויטער, אומדער־פארענער מאן האט ענדלאך נאכגעגעבן און האט דערציילט אלעס.

איצט האט דער רויטער דזשאן גע־וואוסט פאר זיכער, ווי אזוי גראף פרעדע־ריק טשעזוויק איז געשטארבן און ווי אזוי גראף אלפרעד האט געפעלשט דעם טעם־טאמענט.

פלוצלונג האט זיך דערהערט א פריילא־כע קינדער שטימע :

— קומט מיט מיר, מיסטער, איר וועט זעען דעם קליינעם מאן, וועלכער געפינט זיך ביי אונז אין הויז, — קומט מיסעס !

די טיר האט זיך געעפנט און די קליינע עממא איז אריינגעקומען מיט מאדעמואַ־זעל נאנאן.

— מאדעמואזעל נאנאן ! — האט דער באנקיר אויסגערופן איבעראשט.

— דער דזשאנסאן ! ווי קומט איר אהער ? — האט מאדעמואזעל נאנאן גע־פרעגט דערשטוינט.

— איך בין געקומען אהער, ווייל איך וויל אייך זעען, מאדעמואזעל, — האט דער באנקיר דזשאנסאן געענטפערט, — איך האב מיט אייך עפעס צו ריידן אונ־טער פיר אויגן. פירט מיך צו אייך אין צי־מער.

דער באנקיר דזשאנסאן

מאדעמואזעל נאנאן האט געפירט דעם רייכן באנקיר צו איר אין צימער, וועלכער האט זיך געפונען אין דעם זעלבן הויז, אבער אין אן אנדערן, העלערן, רייניגן קאריידאר, — די קליינע עממא איז זיי נאכגעגאנגען.

ווען זיי זיינען אריינגעקומען אין צי־מער, האט דער באנקיר געזאגט צו מאדעמ־מואזעל נאנאן :

— שיקט ארויס די קליינע, איך וויל ריידן בלויז מיט אייך.

מאדעמואזעל נאנאן האט געגעבן דעם מיידעלע א שטיקל צוקער און האט געזאגט צו איר :

— גיי זיך שפילן, עממא, איך דארף עפעס ריידן מיט דעם דאזיקן הער.

עממא האט אנגעבלאזן אירע ליפן און האט געזאגט ביין :

— וואס וויל דער דאזיקער הער דא !? וואו איך קום פון דארט טרייבט ער מיך אוועק ! פריער האט ער מיך ארויסגעטרי־בען פון אונזער וואוינונג, וואו איך האב פארבראכט מיט דעם קליינעם מאן, און איצט טרייבט ער מיך אוועק פון דאנען...

— גיי, קינד, — האט מאדעמואזעל נאנאן געבעטן,— הו וועסט באלד צוריק־קומען און איך וועל דיר נאך עפעס שענ־קען.

עממא איז ארויסגעגאנגען.

— איצט זיינען מיר אליין, הער דזשאנ־סאן, — האט מאדעמואזעל נאנאן געזאגט, — וואס האט איר מיר געוואלט זאגן ?

— איך פלעג זיין אן אפטער איינגייער ביי אייך אין הויז, — האט דער באנקיר געזאגט, — איר קאנט זיך אלזא פאר־שטעלן ווי איבעראשט איך בין געווען, ווען מען האט מיר געזאגט, אז איר האט זיך ארויסגעצויגן פון אייער דירה, דאן האב איך זיך נאכגעפרעגט וואו איר וואוינט, און בין איצט געקומען צו אייך...

— יא, איך וואוין איצט דא, — האט נאנאן געזאגט טרויעריק.

— האט איר זיך אליין ארויסגעצויגן פון יענער וואוינונג, אדער איר האט גע־מוזט זיך ארויסציען פון דארט ? — האט דער באנקיר געפרעגט.

מאדעמואזעל נאנאן האט שוין לאנג גע־קאנט דעם באנקיר דזשאנסאן. ער פלעגט זייער אפט קומען צו איר, ווען לארד מאל־בארא פלעגט פארזאמלען געסט אין איר הויז אום צו שפילן אין קארטן. ער פלעגט אבער קיינמאל נים שפילן, זאגדערן זיך צוקוקן, ווי אנדערע שפילן און נאר זעלטן, זייער זעלטן פלעגט ער ריידן עטלאכע ווערטער מיט א מאן וועלכער האט פיל פארשפילט. מאדעמואזעל נאנאן האט פיל זייער גוט געוואוסט, און האט זייער גוט פארשטאנען, אז ווען דער רייכער באנקיר דזשאנסאן זאגט גוט פאר עטוואס, איז עס דער בעסטער באוויז, אז דער מאן האט געלט.

— אן אנדערן וואלט איך ניט געענט־פערט אויף דאזיקער פראגע, — האט מאדעמואזעל נאנאן געענטפערט, — אייך אבער, הער דזשאנסאן, וועל איך יא ענט־פערן . . .

— פאר וואס מיר יא.? — האט דער באנקיר געפרעגט.

— ווייל איר זייט ניט ווי אלע אנדע־רע, — האט נאנאן געענטפערט, — איר האט קיינמאל ניט גערעדט צו מיר פון ליבע.

— ווייל איך בין שוין צו אלט צו ריידן, — האט דער באנקיר דזשאנ־סאן געענטפערט מיט־ א שמייכל.

— נאנאן האט א לאך געטאן.

— איך דענק, אז ביי מענער שפילט די אלטקייט נאר קיין ראלא, ווען עס האנ־דעלט זיך ווען ליבע און פרויען, — האט נאנאן געזאגט.

— איר זעט דאך מאדעמואזעל נאנאן אז איך בין נים גלייך, ווי אנדערע מענער.

— מיר דוכט זיך, אז איר זייט אב־סאלוט ניט ענלאך צו די אנדערע מענער.

— האט נאנאן געזאגט ערנסט. — אפילו ווען איר זייט געווען יונג האט איר אויך געמוזט זיין אנדערש.

— איך שעם זיך ניט מיט־דעם, — האט דער באנקיר געזאגט רואיק.

— דערפאר הער דזשאנסאן האב איך טאקע באשטימט צו ריידן מיט אייך און צו ענטפערן אייך אויף אייער פראגע. און איך וועל טאקע זיין מיט אייך אפן האר־הארציק.

זי האט געשווינג א ווייל און דאן אנגע־הויבן :

— איר ווייסט דאך אז איך פלעג אויפ־טרעטן אלס די געליבטע פון גראף מאל־באראא.

— דאס ווייס איך, — האט דער באנ־קיר געזאגט.

— ווען לארד מאלבארא האט זיך באר־קאנט מיט מיר אין פראנקרייך, האט ער זיך פארגעשטעלט, אז ער איז פארליבט אין מיר אויבער די אויערן. איך האב אים גע־גלויבט און אזוי ווי ער איז מיר געפעלן, בין איך מיט אים געקומען קיין ענגלאנד. באלד בין איך געווארן געוואר, אז לארד מאלבארא האלט מיך נאר אלס א דעקא־ראציע, פאר א מיטל צו צוציען געסט אין זיין שפיל זאל.

— דאס האב איך געוואוסט, — האט דער באנקיר באמערקט.

— זייט איך בין עס געווארן געוואר, — האב איך אים פיינט באקומען, — האט נאנאן ווייטער געזאגט, — מיין לעבן אין מיר מיאוס געווארן.

—אלזא, פאר וואס זייט איר ניט אוועק פון אים ?

(ווייטערעס קומט)

כינעזישע קאָמוניסטן פארכאפן נאך א שטאָט

שאנכאי, דעצ 17. — די כינעזישע פרעסע באריכטעט, אז זיבן טויזנט קא־מוניסטן האבן פארכאפט די שטאט קוב־נאן, אין דער הונאן פראווינץ. מילי־טערישע אפטיילונגען פון האנקאו, ווערט באריכטעט, זיינען אפגעשיקט געווארן צו באקעמפן די קאמוניסטן.

פרעזידענט טשיאנג קאי־שעק האט פארבאטן צו פארשפנטלאכן ידיעות וועגן מיליטערישע מאנעווערן קעגן די קאמו־ניסטן.

——(:::)——

פארפלייצונגען מאכן אן חורבן טערקיי

איסטאמבול, טערקיי, דעצ. 17. — פארפלייצונגען אין דרום טערקיי האבן געמאכט א חורבן אין דרייסיק דערפער. צוליב די געשעריקטע טעלעגראף ליניעס איז אומבאקאנט ווי גרויס דער שאדן איז. 30 נפשות זיינען אומגעקומען און ווייר־ניקסטנס טויזנט נפשות זיינען געבליבן היימלאז בלויז אינם דארף אדאנא. אין מעריני, ווערט באקאנט, האט דער שאדן דערגרייכט ביז א פערטל מיליאן דאלאר.

NEW PALACE THEATRE

היינט

„סאנג אף די פליים"

אויך

קאמעדיע, פיטשורעטס און א. וו.

פאר גוטער דריי קליינינג און דייאינג

טעלעפאָנירט

37 266

פערט דאי וואָרקס, לימיטעד

טראוו.ט

דורכאויס מיט קענעדיען פאסיפיק

וועג

צו דער

אלטער היים

דירעקטע טריינס
ספעציעלע קארס

ביז צום שיף אין וו. סעינט דזשאן, נ. ב.
פאר דעצעמבער אפשווימונג

דאטשעס אף יארק — דעצעמבער 5
דאטשעס אף ריטשמאנד — דעצעמבער 12
מאנטקלעיר — דעצעמבער 13
דאטשעס אף אכאל — דעצעמבער 16

נידעריקע פעירס אין פארליף פון דעצעמבער

בוקט איצט מיט וועלכן ס'איז אגענט פון דער

CANADIAN PACIFIC

עקספּרעסעס צום פאסיפיק קאוסט און איסטערן קאנאדע אויך

דוד מאלטשיקאָוו ע"ה

מיר באדויערן זייער דעם גרויסן פארלוסט פון זייער אן אי־בערגעבענעם פריינט און טויער פון מאונט כרמל קליניק. מיר דריקן אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל צו זיינע עלטערן, פרוי און קינדער און צו דער גאנצער משפחה. מיר ווינשן זיי אלעמען געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויין.

באָרד אף דירעקטאָרס פון

מאונט כרמל קליניק

נישט אלע ווייסן, אז דאס אלטע אידי־שע לעבן, איז בכלל יעדע פארס פון מעגש־לאכער אויסלעבונג, איז פול מיט שפיל און טאנץ באוועגונג.

מיר זעען אמאל א מענטש טאן אן אר־בעט און ווייסן נישט, אז כאטש דאס ווערט געטאן פון זיך, אן ספעציעלער צו־גרייטונג, איז עס פארס פול מיט שפיצלער־דיקן ריטם און קלאנג.

דיי דאזיקע באוועגונגען נוצן אויס מא־דערנע קינסטלער פאר סטיליזירטן טאנץ און באוועגונג. א פאסיקע מוזיק, וואס ווערט דערביי געשפילט, טייטשט נאך נאך מער אויס דעם אינערלאכן ריטם, וואס יעדער באוועגונג האט. ס'איז דערפאר ווערט צו באגרייפן וואס אויך די פשוט'ע אויגן, זיינען לעצטנס סטיליזירט געווארן און ווייזן אן די באזונדערע שייני־קייטן וואס ליגט אין זיי. אזא מין חסידים־טאנץ וועט געוויזן ווערן דעם פרייטאג אוונט, דעם 19טן דעצ., אין פלעיהאוז טע־אטער ביים „מוזיקאלישן קונסט אוונט".

א חוץ דעם טאנץ, וואס ווערט דורכגע־פירט מיט א חסידישן ניגון, וועט אויך דורכגעפירט ווערן א רייכע וואקאליש מו־זיקאלישע פראגראם. די באוואוסטע קינסטלערן דראמאטיק סאפראנא, פאשא אייבל, וועט ארויסטרעטן מיט א רייכער פראגראם פאלקס און קלאסישע לידער אין אייניקע שפראכן. שפיל. בי באריטמטע קינסטלער טריא וועט שפילן, און נאך און נאך קינסטלערישע געמען.

דער ווייניפענער טעאטער עולם וואס איז אזוי אויסגעהונגערט נאך א קינסטלע־רישן גענוס, דארף ניט פארפעלן דעם אוונט.

מיט בילעטן קאן מען זיך נאך באזאר־גען, טעלעפאָניר 192 54.

בריוו פון וואנקאָווער

פון מם יוד

באנקעט פון דער ציוניסטי־שער אָרגאניזאציע

א שיינעם באנקעט אין קהל'שן צענ־טער האט די ציוניסטישע אָרגאניזאציע איינגעגאדענט לכבוד דעם נייעם קאמי־טעט וואס איז אויסגעוויילט געווארן פארן קומענדיקן יאר. דער געוועזענער פארזיצער פון קרן־היסוד פ. טאבין האט געגעבן די פייערונג און ער האט אי־נגעגעבן די פארזיצרשאפט דעם איינשווערער מ. פאסקין. די צערעמאניע איז געגעבן געווארן מיט "התקוה", אקאמפאניירט פון מרס. י. ב. יאפע. דער פארזיצער האט געהאלטן א לענגערע רע־דע, אין וועלכער ער האט זיך אפגע־שטעלט וועגן דער איצטיקער סיטואציע אין ציוניזם און די ראל פון די לאקאלע אָרגאניזאציעס אין דעם איצטיקן מא־מענט. בעת דער איינשווערונג פון די נייע מיטגלידער האט ער גענוי כאראק־טעריסטיש איטלאכן באזונדער און ער האט דערמאנט די אויפגאבן וואס ליגט אויף יעדן, כדי אנצופירן און צו פאר־שטארקן די אָרגאניזאציע. ער האט דער־ביי אנגעמערקט אויף דער טעטיקייט פון דעם געוועזענעם קאמיטעט, און זיין פרע־זידענט ס. ראטשטיין, וועלכער האט דורכגעפירט אין דעם קריטישן יאר, א טעטיקייט וואס איז פארבונדן מיט מי־סירת נפש.. דער פארזיצער האט אין נאמען פון דער אָרגאניזאציע, אי־נגעגעבן א שיינע מתנה דעם געוועזע־נעם פרעזידענט און איצטיקן ערן פרע־זידענט ס. ראטשטיין, אלס אויסדרוק פון כבוד פאר זיין פרוכטבארער ארבעט אין משך פון עטלאכע יאר, זינט ער האט פארנומען דעם פאסטן.

אין א ווארימער רעדע, האט דער גע־וועזענער פרעזידענט אויסגעדריקט זיין דאנק פאר דעם צוטרוי וואס די אָרגאנ־ניזאציע האט אים ארויסגעוויזן, און ער האט דערביי געגעבן אנצוהערן, אז ער איז פאר'קנס'ט מיט דער אָרגאניזאציע און מיטן ציוניזם בכלל, און ער האט אז ער וועט דעם שידוך קיינמאל ניט אפלאזן. זיין פאסטעטישע רעדע, וואס איז געווען דורכגעדרונגען מיט האר־ציקייט און אויפריכטיקייט, האט געמאכט אויף דעם עולם א שטארקן איינדרוק.

דערנאך האט דער פארזיצער איבער־געגעבן מתנות דעם געוועזענעם פארזי־צער פון קרן היסוד פ. טאבין און פאר־זיצער פון נאציאנאל פאנד. ע. קאצענעל־סאן, פאר זיין גוטער ארבעט אין משך פון פיל יארן. בייד האבן געענטפערט מיט קורצע דורכגעפילטע רעדעס און זיי האבן געריפן די פארזאמלטע רעדעס און זיי זיי אין דער ווייטערדיקער ארבעט, כדי אנצוהאלטן דעם גוטן פרעסטיזש פון דער אָרגאניזאציע.

רעזו. פאסטינסקי האט אין א שיינער רעדע, דורכגענומען מיט הומאר, ווי זיין שטיינער, גערופן צו פאראייניקן זיך אין דעם מאמענט, און מיט אידישן בט־חון פארזעצן די הייליקע ארבעט פאר אריץ־ישראל. קיינע ווייסע שאפיר און קיינע שווארצע פאפיר וועלן נישט ווייר־קען אויף דעם רצון פון פאלק צו באקר־מען זיין לאנד. עס איז ניטא קיין גרונט פאר פעסימיזם, כל זמן דאס פאלק אליין איז דורכגעדרונגען מיט ווילן און האפענונג.

פ. טאבין ניט דאן איבער א מתנה דעם געוועזענעם פרעזידענט מ. סאס־קין, וועלכער ענטפערט, אז א געוועזענער מיטגליד אין א קאמיטעט איז ניט קיין אפגעשלאסענער קאפיטל, וואס איז פאר־ענדיקט אין דער געשיכטע פון אָר־גאניזאציע, און אויב דער געוועזענער פרעזידענט איז פאר'קנס'ט צום ציוניזם, איז ער נאך מער ווי דאס — ער איז פארהייראט מיט אים . . .

א מייסטערהאפטע רעדע האלט דאן דער נייער פרעזידענט דר. מ. פאקס גע־בענדיק א געוויעס איבערבליק איבער דעם מהות און פארשייד־דענע פאזיסן פון דעם ציוניזם, שטעלט ער זיך אפ אין דער ערנסטקייט פונ'ם איצטיקן מא־מענט און אויף די פראבלעמען און אויפגאבן פון דער גרויסער פאלקס באַ־וועגונג. זיין רעדע וואס איז געווען גע־לונגען אין פארם און תוך, מאכט א טיפן איינדרוק אויף דעם גאנצן עולם.

עס טרעט ארויס דער פארזיצער פון אויפגעבונגס קאמיטעט מ. בראטמאן, וועלכער שטעלט זיך אפ אויף דער נור־טיקייט פון בילדן און דערציען אין נאַ־ציאנאלן גייסט. דער נייער פארזיצער פון קרן היסוד א. ראטשטיין ווייזט אן אין קורצע, שארפע שטריכן די וויכטי־קייט פון דעם אָרגאן, וואס ער איז איצט אויפגענומען. אפטאמיזם און אי־בערצייגונג קלינגט ארויס פון זיין רוף, צו פארשטארקן דעם אמטעריאלן יסוד פון דער באוועגונג, נישט קארגן אין שלעכטן מאמענט, כדי צו דערגרייכן דעם גוטן ציל.

מיט קורצע רעדעס זיינען אויף ארויס־געטראטן דער לאנגיאריקער קאסירער פון דער אָרגאניזאציע נ. קליינזער און פי־נאנציעלער סעקרעטאר מ. פוקס.

די וואקאליש מוזיקאלישע אפטיילונג אויפן באנקעט האבן געלונגען דורכגע־פירט מיט ש. ליוואי — סאקסעפאן, מרס. ל. ראס — פיאנא און מיט שור־גערמאן — געזאנג.

חנוכה פייערונג פון תלמוד תורה

די תלמוד תורה גרייט איצט צו א גרויסע חנוכה פייערונג, וואס וועט פאר־קומען זונטאג בייטאג, דעם 21טן דע־צעמבער אין שול "שערי צדק".

די קינדער וועלן דורכפירן א היסטאר־רישע שפיל "חנה ושבעת בניה"; וועלן געבן לעבעדיקע בילדער אין דער פארם פון אינסצענירטע לידער "אין חדר" פון מ. .ווייסמאן און "מאי קא משמע לן ?" פון א. רייזען; וועלן דעמאנסטרירן מיט. א "אידישן לעגיאן" אין סימבאלי־שע פיגורן, און אויספירן א ריי אנדערע נומערן אין געזאנג און דעקלאמאציע.

א חוץ דעם וועלן ריידן איינייקע פון די קינדער און אויך פארשטייער פון דער תלמוד תורה וועגן דער באדייטונג פון חנוכה.

די פראגראם פון הייריקער חנוכה פייערונג איז צענויפגעשטעלט שיין און פארשיידנארטיק. עס איז צו האפן, אז אלע וואס געריינקען נאך דעם דערפאלג פון דער חנוכה פייערונג פארן פארזיכ־יאר, און אלע וועלכע זיינען פאראינטע־רעסירט אין אידישע ענינים, וועלן קו־מען אויף דעם אינטערעסאנטן קאנצערט

Classified Section קלאסיפייד סעקשען

ספעציעלע פרייזן פאר ארויסרטייליינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטיילונג

איין מאל 5 ס. פער "אנייט לייז"	פאר 3 מאנאטן $2.15
פאר א וואך 20 ס.	פאר 6 מאנאטן $4.00
פאר א מאנאט 75 ס	פאר 1 יאר $7.50

:: פערזענלאכעס ::
PERSONAL

PROF. SCOTT 88 106
290 פארטעדזש עוו. איכער לייסאום טעאטער נייסטע בעסטע פאקס טראט און וואלץ סטעפס קלאסן און סטרייקטלי פריוואטע לעקסנס. פולער קורס פון לעקסנס $5.00.

ראבערט גרעי סקול פון פיזישער קולטור
83 באלמאראל פלייס, טעלעפאן 39 409.

R.B.ORMISTON
פלאריסט
צוויי סטארס צו אייער באדינונג
96 Osborne St., Phone 42 386
340 Portage Ave., Phone 24 791
בלומען טעלעגראפירט איבעראל

לייף אינשורענס
בעסער צו האבן א פאליסי און ניט דארפן עס, איידער דארפן דאס און ניט האבן.
P. A. TEMPLETON
807 Electric Railway Chambers
Phone 89 688

אאקטיוו מעסענדזשער
טעלעפאן 26 062
באים, מאגאזינס, קלאב, טראפס, דעליווערי אין אלע אירע ברענטשעס.
AACTIVE MESSENGER SERVICE
119 Albert Street

טייפרייטערס
באנקראט סייל, רעמינגטאן, אנדערוואוד, וואודסטאק און א. וו.
T. A. WEIR
Ph 28 800 247 Notre Dame Ph. 24 783

הייסע וואסער קאר היטערס $ 7.50
"עקסהאוסט" קאר היטערס, $10.00
טרייבט ניט קיין קאלטע קאר היינטיקן ווינטער. און מאכט נים קיין מעות אין דעם סארס היטער וואס איר קויפט. אונ־זערע נייע "עקסהאוסט" היטערס זיינען זיכער און גיבן מאמענטאל א סך היץ. זיינען פאסיק פאר ביזנעס פארד אייגען קארס. הייסע וואסער היטערס זיינען לאנגזאם, אבער גוט ווען שטענדיק גע־טרייבן. לאזט אונז אריינשטעלן פאר אייך אייגענס היינט.
MAGIC TIRE & BATTERY SERVICE
424 Graham Avenue

A. MUIR
אוטאָריזירטער
דוקא פיניש־ינג סטיישאן
פענדערס איז באדי ריפעירס
376 FURBY ST.
PH. 33 255

LIGHTFOOT'S TALLY HO'S
פאר שליטן פארטיס
Phone 86 067 Evenings 23 258

נעשעפט געלעגנהייטן
Business Opportunities

אינשורענס
די עלטסטע און ראיעלסטע לעבנס, פייער און אוטאמאביל קאמפאניס.
ריל עסטייט
שטעלע, ארנטאלאנע באהאנדלונג פאר קויפער און פארקויפער. מארטגעדזשעס און לאָאנס אונזער ספעציאליטעט.
שיפס קארטן און גלעט שיקונג
דורך "באלטיק אמעריקא ליין".
נעשעפט געלעגנהייטן
דער גרעסטער אויסוואל פון גוטע גע־שעפטן אין שטאט און אין קאנטרי.
עס וועט זיך אייך באצאלן זעען
ח. פערלמאן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
874 Main St. Phone 51 000

אפארטמענט בלאק, 8 סוויטס, יערלא־כער רענט $2,400. צו פארביטן אויף א פארעם
פיקטשור שאו, שטעטל פון 700. קיין אפאזיציע. 175 פלעצער. פריין $1,200. קאפיטל.
SCOTT REALTY CO. Ltd.
11 C.P.R. Office Bldg. Phone 89 644

:: צו פארקויפן ::
FOR SALE

קאטערזש פון 3 סוויטס, אין גוטן צו־שטאנד, באזונדערע טירן און האלס פאר יעדער וואוינונג. קאסט דעם איינגנטימער $4.500. א גרויסע מציאה פאר $2.850. אייגלס זיך צו ווייל דאס מוז און וועט שנעל פארקויפט ווערן.

א גרויסע מציאה אין א סיגאר סטענד אין איינער פון די בעסטע געגענטן אין שטאט, מיט צוויי גרויסע ווינדעס, וואו טויזנטער מענשן גייען טעגלאך פארביי. א פערזאן וואס באזיצט געשעפט פעאר־קייטן קאן אן צווייפל טאן דארט א גלענ־צענדע ביזנעס. אויב איר ווילט זיך אי־ן בערציינען פארשפעטיקט ניט צו קומען.

אינשורענס פאר אלערליי צוועקן.

"האלד אפ" אינשורענס $10 א פאליסי.

געלט צו לייען אויף 6½ פראצענט.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאנס 761 55 און 807 58

:: שטעלע פארלאנגט ::
SITUATION WANTED

א באַי מיט 4 יאר עקספיריענס אין דזשע־נעראל סטאר ביזנעס זוכט א פאזישן אין שטאט אדער קאנטרי. באציאט 4 שפראכן. קאן נעבן די בעסט רע־פערענס וועגן עקספיריענס. דיד וועגן צו ראס אידישע וואָרט באקס 3443.

ארבעטער פארלאנגט
HELP WANTED

פארלאנגט א דערפארענע קעכין פאר א אידישער היים, אין א באלבאבישער פאר־מיליע. וועגן 104 קאסידראל עוועניו.

ספעציעל פאר חנוכה
פעטע גענז
א פונט ---------- 20 סענט
ספרינג טשיקענס
געפארעוועט אויף מילך,
א פונט ---------- 20 סענט
אויך
פעטע הינער און פרישע פיש
צו זייער מעסיקע פרייזן
ס. ראבקין
296 פריטשארד עוו., טעל. 55 455

אין פעלעס טעאטער

די פאטראניזירער פון פעלעס טעאטער האבן היינט די גוטע געלעגנהייט צו זעען דאס פיל געליבטע בילד "סאנג אף די רעוואלוציאנערע בילד "סאנג אף די פליים". דאס איז איינס פון די אינטע־רעסאנטסטע רעוואלוציאנערע בילדער. די מוזיק און לידער זיינען פראכטפול שיין. עס קומען פאר שיינע מאסן־סצענעס פון טויזנטער מענשן.

אין "סאנג אף די פליים" שפיגלט זיך אפ דער קאמף צווישן דעם אלטן און נייעם רוסלאנד ווי אויך דער זיג פון דער רעוואלוציע. יעדער מאמענט פון דעם בילד איז אינטערעסאנט און אין דער זעלבער צייט אמוזירנד. זעט דאס בילד. הערט די שיינע מוזיק און לידער. עס ווערט אויך געוויזן א שיינע קאמעדיע. פיטשורעטס א. א. וו.

אשר זעליק סורעס ע"ה

צו די ברידער נח און פתר סורעס דריק איך אויס מיין טיפ־סטען מיטגעפיל אויף דעם פאר־לוסט פון זייער ליבן פאטער.

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

ב. באָרדען

דוד מאלטשיקאָוו ע"ה

צו מרס. מאלטשיקאוו און צו אירע קינדער און צו דער גאנ־צער משפחה דריקן מיר אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל אין זייער שווערן פארלוסט. מיר ווינשן זיי אלעמען געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויין.

הערי און קייטי גארדאן
שרה אוינמאן
מר. און מרס. מעקס אוינמאן

:: צו פאררענטן ::
FOR RENT

באלטיק אפארטמענטס
מאניטאבא עווע.
צו פאררענטן 3 און 4 רום סוויטס, ניי דעקארירט. סארינג באלקאנים. מעסיקע רענט
זיך ווענדן צום קערטייקער
סוויט "די." טעלעפאן 56 668

צו פאררענטן 1 אדער 2 רומס, געפויר־נישט אדער ניט. זיך ווענדן אין 511 מעננס עוועניו.

צו פאררענטן א 7 רום בריק הויז מיט א זומער קיטשן. פולי מאדערן, מיט אדער אן גאראדש. ווענדן טעלעפאן 52 165.

צו פאררענטן א 3 רום סוויט, 1 גרויסער צימער אונטן, 2 צימערן אויבן. הייסע וואסער. גוטער לאקיישאן. זיך ווענדן אין 348 סט. דזשאנס עוועניו.

צו פאררענטן א 7 רום בריק הויז מיט א זומער קיטשען. פולי מאדערן. מיט אדער אן גאראדש. קאר. דאפריז און אייסינס. זיך ווענדן טעלעפאן 52 165.

לעזט און פארשפרייט "דאס אידישע וואָרט"

עס איז בלויז א פראגע פון מינוטן
אריינצושטעלן אן "ער" אין
"דאָס אידישע וואָרט"
אייער טעלעפאן וועט אונז דער־ריכן אין געצייטלטע סעקונדן
טעלעפאנירט
52 213
און אייער "ער" וועט דערשיינען אין דער זעלביקער אויסגאבע